

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ
2018**

ΚΑΣΚΑΝΤΑΜΗ Γ. ΜΑΡΙΑΝΘΗ (Α.Μ. 16618)

ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ ΟΔ. ΑΓΓΕΛΙΚΗ (Α.Μ. 16672)

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι 2 0 2 0

THE UNIVERSITY OF PATRAS
DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT FORMER
DEPARTMENT OF ACCOUNTING AND FINANCE

THESIS

**TAX ACTION CONCERNING NATURAL
ENTITIES AND LEGAL ENTITIES FOR THE
YEAR 2018**

KASKADAMI G. MARIANTHI (REGISTRATION NUMBER 16618)

MATARAGKA OD.AGGELIKI (REGISTRATION NUMBER 16672)

**SUPERVISING PROFESSOR
PANAGOPOULOS ANASTASIOS**

MESOLOGGI 2020

*Η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι αφιερωμένη
στους αγαπημένους μας γονείς.*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να εκφράσουμε την απέραντη ευγνωμοσύνη προς τους γονείς μας, οι οποίοι μας στήριξαν καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μας.

Ιδιαίτερα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Παναγόπουλο Αναστάσιο, για την αμέριστη συμπαράσταση του, την καθοδήγηση και τον χρόνο που αφιέρωσε στην πτυχιακή μας εργασία. Οι συμβουλές του ήταν καίριες και εποικοδομητικές, και συνέβαλαν ώστε να οδηγηθούμε στην σωστή κατεύθυνση και συντέλεσε στο να πάρει η εργασία μας την σημερινή της μορφή.

Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές και τις καθηγήτριες της σχολής μας, που μας μεταλαμπάδευσαν τις γνώσεις τους και άνοιξαν σε όλους μας νέους ορίζοντες, προσφέροντάς μας την δυνατότητα να αγαπήσουμε και να εντρυφήσουμε στην επιστήμη αυτή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή έχει ως θέμα τη φορολογική αντιμετώπιση φυσικών και νομικών προσώπων για τη χρήση 2018, μια εποχή που η Ελλάδα διανύει μέσα στα μονοπάτια της οικονομικής κρίσης και ψηφίζει νόμους ως «επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής». Η εργασία επιλέχτηκε με σκοπό την παρουσίαση υπολογισμού των φόρων, τις επιπτώσεις για τους φορολογούμενους του συστήματος φορολόγησης. Τέλος γίνεται μια προσπάθεια αξιολόγησης του φορολογικού συστήματος και έκφρασης προσωπικών απόψεων μέσα από τη χρήση ερωτηματολογίου.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια τα οποία είναι:

1. Έννοιες και παρουσίαση του Ν. 4172/13,
2. Έννοια φυσικού προσώπου και παρουσίαση των άρθρων 10-43 Ν4172/13 με πρακτικά παραδείγματα,
3. Φορολογική αντιμετώπιση νομικών προσώπων και παρουσίαση των άρθρων 44-66 Ν.4172/13 με πρακτικά παραδείγματα,
4. Η φορολόγηση στην Ελλάδα για τη χρήση 2018.

Βρέθηκαν εμπόδια κατά τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας τα οποία ήταν η εύρεση και η κατανόηση της νομοθεσίας, η απόφαση του ερευνητικού τμήματος και στη συνέχεια την επιλογή του δείγματος. Όλα λύθηκαν με διάφορα μέσα όπως την πλοήγηση στο διαδίκτυο σε ιστοσελίδες με λογιστικό περιεχόμενο και την επιλογή χρήσης ερωτηματολογίου μέσα από το οποίο φαίνονται καθαρά οι απόψεις των άμεσων ενδιαφερόμενων του θέματος, αυτών των φορολογούμενων. Τέλος σημαντική ήταν η βοήθεια του καθηγητή μας που σε όσα σημεία βρέθηκαν εμπόδια.

SUMMARY

The subject of this thesis is tax action concerning natural entities and legal entities for the year 2018 a period in which Greece is passing through the paths of an economic crisis and passes laws as 'urgent regulations which concern the application of a fiscal strategy medium term framework'. This thesis was chosen with purpose to present the calculation of taxes, the effects on the taxpayers of the taxing system. Finally an attempt is made to evaluate the taxing system and the expression of personal perspectives through the use of a questionnaire.

The thesis consists of four chapters which are:

1. Meanings and presentation of Law 4172/13
2. The meaning of natural entity and the presentation of articles 10-43 Law 4172/13 with practical examples
3. The taxation management of legal entities and the presentation of articles 44-66 Law 4172/13 with practical examples
4. Taxation in Greece for the year 2018

Obstacles were encountered during the elaboration of the thesis which had to do with researching and understanding the legislation, the decision of the research sector and subsequently the choice for sampling. Solutions were found through various means such as the use of the internet in search of websites with accountancy content and the choice of using a questionnaire through which the opinions of those immediately involved are very clear. Finally the guidance of our professor was significant wherever we found obstacles.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Παρότι στην Ευρώπη παρουσιάζουν βελτίωση οι οικονομικές συνθήκες, η Ελλάδα έρχεται αντιμέτωπη με τις επιπτώσεις της κρίσης. Η φορολογία παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση μιας ισχυρής οικονομίας καθώς η φορολογική πολιτική μπορεί να επηρεάσει ακόμα και τις αποφάσεις που αφορούν την απασχόληση. Η πολιτική που ακολουθείται στον τομέα της φορολογίας σε ένα κράτος αξιολογείται σε τέσσερις προτεραιότητες:

- Προώθηση επενδύσεων
- Ενίσχυση απασχόλησης
- Μείωση ανισοτήτων
- Διασφάλιση φορολογικής συμμόρφωσης

Στην Ελλάδα το φορολογικό σύστημα είχε επιρροή κυρίως από τη Γαλλία, την Αγγλία και τη Γερμανία. Ο πρώτος φορολογικός νόμος επικράτησε ως αναλυτική φορολογία εισοδήματος. Για κάθε διαφορετικό εισόδημα υποβαλλόταν χωριστή δήλωση. Αργότερα ξεκίνησε ο ενιαίος φόρος εισοδήματος που επιβάλλεται επί του συνολικού καθαρού εισοδήματος.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Άμεση Φορολογία

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ)

Έμμεση Φορολογία

Κώδικας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)

Φορολογικά Έσοδα Ελλάδα

KEY WORDS

Direct taxation

Greek Accounting Standards

Indirect Taxation

VAT code

VAT

Greek Tax Revenue

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	i
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ii
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	iii
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	iv
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	viii
1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΔΗ ΦΟΡΩΝ	
1.1 Επιχείρηση	1
1.2 Έσοδα και δαπάνες	2
1.2.1 Έννοια και διακρίσεις των εσόδων	2
1.3 Έννοια και διακρίσεις των εξόδων	2
1.4 Έννοια κέρδους	3
1.5 Έννοιες φόρου και φορολογίας	3
1.6 Ταξινόμηση των φόρων	4
1.6.1 Ταξινόμηση με κριτήριο τη φορολογική βάση	4
1.6.2 Ταξινόμηση με κριτήριο το φορολογικό συντελεστή	4
1.6.3 Ταξινόμηση με κριτήριο το φορέα που τους επιβάλλει	4
1.6.4 Ταξινόμηση σε φόρους προσωπικούς και αντικειμενικούς	4
1.7 Άμεση Φορολογία (Εισοδήματος)- Γενικές αρχές φορολογίας	5
1.8 Έμμεση φορολογία	6
1.9 Φορολογία	6

1.10 Η φοροδιαφυγή	7
1.11 Οι συνέπειες της φοροδιαφυγής	7
1.12 Η παραοικονομία	9
1.13 Επίλογος	10
2ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	
2.1 Εισαγωγή	11
2.2 Η θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας	11
2.3 Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	11
2.4 Τα πλεονεκτήματα του φόρου	12
2.5 Μειονεκτήματα του φόρου	12
2.6 Ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος	13
2.7 Επίλογος	20
3ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	
3.1 Εισαγωγή	21
3.2 Εταιρίες Εμπορικού Δικαίου	21
3.3 Νομική προσωπικότητα εταιριών	23
3.4 Η θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας	24
3.5 Επίλογος	32
4ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΡΕΥΝΑ	
4.1 Εισαγωγή	33
4.2 Έρευνα	33
4.3 Αποτελέσματα έρευνας	54

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	59

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕ = Ανώνυμη Εταιρεία

Ε.Ε.= Ετερόρρυθμη Εταιρία

Ε.Π.Ε. = Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

ΕΝΦΙΑ= Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων

Ε.Ι.Π.Α.= Εταιρία Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής

ΕΚΚ.= Εκκαθαριστικό

ΙΚΑ= Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Ι.Κ.Ε. = Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

Ι.Χ.= Ιδιωτικής Χρήσης

ΚΦΑΣ= Κώδικας Φορολογίας Απεικόνισης Συναλλαγών

Κ.Α.Ε.= Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία

Μ.Υ.= Μισθωτές Υπηρεσίες

Μ.Φ.= Μείωση φόρου

Ν. = Νόμος

Ν.Δ= Νομοθετικό Διάταγμα

Ν.Ε.Π.Α.= Ναυτιλιακή Εταιρία Πλοίων Αναψυχής

Ο.Ε= Ομόρρυθμη Εταιρία

Π.Α.Ε.= Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία

ΤΕΛ.= Τελικό

ΤΕΚΜ.= Τεκμήριο

ΦΑΠ= Φόρος Ακίνητης Περιουσίας

Φ.Π.Α. = Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο φόρος αποτελεί συνεισφορά από το φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο προς το κράτος. Η εισφορά αυτή είναι αναγκαστική και έχει σκοπό την διαμόρφωση του κοινωνικού και του οικονομικού επιπέδου των πολιτών. Αξίζει ακόμα να σημειωθεί ότι οι φόροι διακρίνονται σε άμεσους και έμμεσους. Οι έμμεσοι επιβάλλονται στις συναλλαγές των πολιτών ενώ οι άμεσοι στο παραγόμενο εισόδημα τους και στην περιουσία τους.

Με το Ν.Δ 3323/1955 καθιερώθηκε ο φόρος στο συνολικό εισόδημα. Στα νομικά πρόσωπα εισήχθη ο αναλογικός φόρος με το Ν.Δ 3843/1958. Τα δύο νομοθετήματα ενοποιήθηκαν το 1994 με το Νόμο 2238, ο οποίος αποτελεί και τον κώδικα φορολογίας εισοδήματος (ΚΦΕ). Η μεγάλη αλλαγή που υπέστη ήταν με το Νόμο 4172/2013 ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα που η χώρα βρίσκεται σε οικονομική κρίση. Όπως είναι λογικό, μέρος των μέτρων που πήρε η Ελλάδα για την δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας μέσα στην κρίση αφορούν και την φορολόγηση των εισοδημάτων τα οποία και θα αναλυθούν στη συνέχεια της εργασίας.

1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΔΗ ΦΟΡΩΝ

1.1 Επιχείρηση

Οι επιχειρήσεις αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών οργανισμών σε μια χώρα. Έχουν σκοπό το κέρδος και για το λόγο αυτό εξυπηρετούν οικονομικές ανάγκες της κοινωνίας. Βέβαια οι αρχές της λογιστικής εφαρμόζονται σε όλους τους οργανισμούς ανεξαιρέτως το σκοπό τους.

Τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία της επιχειρήσεως είναι ότι:

α) Έχει δική της περιουσία ξεχωριστή από την περιουσία του φορέα της.

β) Δρα στην αγορά, όπου συναντώνται η προσφορά και η ζήτηση των οικονομικών αγαθών και εξυπηρετεί οικονομικές ανάγκες της κοινωνίας.

γ) Αποβλέπει στο κέρδος του φορέα της, που δικαιολογείται από τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται και από το γεγονός ότι εξυπηρετεί την κοινωνία. Το κέρδος αποτελεί κίνητρο για τη δημιουργία επιχειρήσεων με συνέπειες, την αύξηση παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών, μείωση τιμών με τον ανταγωνισμό, απασχόληση προσωπικού κ.λπ.

δ) Έχει δική της οντότητα, λογιστική, οικονομική, οργανωτική, διοικητική, λειτουργική και, πολλές φορές και νομική. Για το λόγο αυτό η επιχείρηση, αλλά και ο κάθε οικονομικός οργανισμός, λέγεται και "Λογιστική Μονάδα".

Η επιτυχία των σκοπών της επιχειρήσεως εξαρτάται από την ορθή και με επιστημονικές βάσεις οργάνωση της. Η οργάνωση αυτή (οικονομική, παραγωγική, διοικητική, διαχειριστική, νομική, λογιστική κ.λπ.), πρέπει να γίνει έτσι, ώστε να υπάρχει αρμονία στο επίπεδο των περιουσιακών στοιχείων, των εργαζόμενων σε αυτή και των συνθηκών της αγοράς. Προβλήματα σ' αυτή παρουσιάζονται κατά την ίδρυση, τη λειτουργία και τη διάλυση ή τη μετατροπή ή τη συγχώνευση¹.

Επιχείρηση ορίζεται κάθε οικονομική μονάδα η οποία είναι αυτοτελή και επιδιώκει το μεγαλύτερο κέρδος. Ορίζει μόνο την οργάνωση της και την διαχείριση της. Το κέρδος προέρχεται μετά από οικονομικές συναλλαγές. Το κέρδος αποτελεί τον κύριο στόχο της επιχείρησης. Η οικονομική μονάδα μπορεί να ανήκει σε ένα φυσικό πρόσωπο (ατομική) ή σε πολλά φυσικά πρόσωπα (εταιρία). Ακόμα η εταιρία μπορεί να ανήκει σε φυσικά και σε νομικά πρόσωπα. Οι επιχειρήσεις του Ν. 4308/2014 ονομάζονται οντότητες².

Ο πολλαπλασιασμός του αρχικού διαθέτοντας κεφαλαίου που οδηγεί στην δημιουργία πλούτου είναι ο κύριος στόχος των επιχειρήσεων.

Ο ρόλος των επιχειρήσεων είναι οί δοσοληψίες με άλλα μέλη της κοινωνίας προκειμένου να επιτύχουν τούς στόχους τους³.

Τι θεωρείται επιχειρηματική δραστηριότητα

Η έννοια της επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν περιλαμβάνεται στο νομοθέτημα των ΕΛΠ, αλλά θα πρέπει να αναζητηθεί, πέραν της κοινής πείρας, και στις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος- ΚΦΕ ν.4172/2013.

Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 7 § 2, ο ΚΦΕ προβλέπει τέσσερις κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων και συγκεκριμένα :

α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις,

β) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα,

¹ ΑΡ. Γ. ΚΟΝΤΑΚΟΣ, ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΕ ΕΥΡΩ, ΣΕΛ. 18

² <https://www.eforologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=d512e30cb4d2f800.1d031aea53&version=2014/11/24>

³ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡ., ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΧΡ. (1999), ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Β' ΕΚΔΟΣΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ, ΣΕΛ. 11-12.

γ) εισόδημα από κεφάλαιο και

δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

Δηλαδή στην δεύτερη κατηγορία κατατάσσονται όλα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα, χωρίς να γίνεται πλέον καμιά διάκριση σε επιμέρους κατηγορίες. Στην ουσία ενοποιήθηκαν οι προηγούμενες πηγές Δ, Ε και Ζ σε μια πηγή από επιχειρηματική δραστηριότητα (εμπορική - βιοτεχνική- βιομηχανική δραστηριότητα, γεωργική - αγροτική δραστηριότητα, ελευθέρια επαγγέλματα και κάθε είδους προσφορά υπηρεσιών, είτε πρόκειται για επιχειρήσεις, είτε για ελεύθερους επαγγελματίες).

Η επιχειρηματική δραστηριότητα και το κέρδος προσδιορίζεται με το άρθρο 21 του κώδικα φορολογίας εισοδήματος. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών.

1.2 Έσοδα και δαπάνες

Η διαμόρφωση του οικονομικού αποτελέσματος είναι πολύ σημαντική. Σ' αυτό συμβάλλουν τα έσοδα και τα έξοδα.

1.2.1 Έννοια και διακρίσεις των εσόδων

Έσοδο είναι η έκφραση του χρήματος που αποκτά η οικονομική μονάδα άμεσα ή έμμεσα από τη δραστηριότητα της. Άμεση είναι η πώληση αγαθών ενώ έμμεση η λήψη επιχορηγήσεων. Με άλλα λόγια είναι η αγοραστική δύναμη που αποκτά η επιχείρηση η οποία είναι ευρύτερη από την αύξηση του «ταμείου»⁴.

Με κριτήριο την πηγή προέλευσής τους τα έσοδα διακρίνονται σε:

- Οργανικά έσοδα, που είναι εκείνα που αναφέρονται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης και σχετίζονται με το οργανικό κόστος και τα οργανικά έξοδα για τον προσδιορισμό του οργανικού αποτελέσματος.
- Ανόργανα έσοδα, που είναι εκείνα που προέρχονται από τυχαίες συναλλαγές ή άλλες δραστηριότητες της οικονομικής μονάδας. Επίσης σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και τα έκτακτα έσοδα Παράδειγμα ανόργανων εσόδων είναι η εκποίηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων, οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές κ.λπ.

Με κριτήριο το βαθμό ομαλότητας της πορείας της δραστηριότητας τη; οικονομικής μονάδας τα έσοδα διακρίνονται σε:

- Ομαλά έσοδα, που είναι εκείνα που πηγάζουν από την ομαλή πορεία των δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας.
- Ανώμαλα έσοδα, που είναι εκείνα που οφείλονται σε έκτακτα και περιστασιακά γεγονότα.

1.3 Έννοια και διακρίσεις των εξόδων

Στη συνέχεια της εργασίας παρουσιάζονται οι έννοιες του εξόδου, της δαπάνης και του κόστους. Το κόστος που βαρύνει τα έσοδα λέγεται έξοδο. Από την άλλη το κόστος εκπνέει από τα αγαθά κατά την πώληση τους κατά την οποία μετατρέπεται και σε έξοδο.

Δαπάνη είναι η διαδικασία ή η ενέργεια πραγματοποίησης του κόστους η του εξόδου.

Με κριτήριο το σκοπό πραγμάτωσής του το κόστος-έξοδο διακρίνεται σε:

- Οργανικό κόστος-έξοδο, που είναι εκείνο που αναφέρεται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης και σχετίζεται με τα οργανικά έσοδα για το. προσδιορισμό του οργανικού αποτελέσματος.

---

⁴ ΡΕΒΑΝΟΓΛΟΥ ΑΝΔΡ., ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ Ι. (2014), ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΕ Ε.Γ.Λ.Σ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΣΙΓΜΑ, ΣΕΛ. 378-379.

- Ανόργανο κόστος-έξοδο, που είναι εκείνο που δεν αναφέρεται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης και δε σχετίζεται με τα οργανικά έσοδα για τον προσδιορισμό του οργανικού αποτελέσματος της εκμετάλλευσης.
- Με κριτήριο την ενσωμάτωσή του ή μη στο λειτουργικό κόστος, το κόστος-έξοδο διακρίνεται σε:
  - Ομαλό κόστος-έξοδο, που είναι εκείνο που ενσωματώνεται στο κόστος των λειτουργιών της οικονομικής μονάδας.
  - Ανώμαλο κόστος-έξοδο, που είναι εκείνο που δεν ενσωματώνεται στο λειτουργικό κόστος, επειδή δε βρίσκεται σε ομαλή σχέση με το έργο που παράγει. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται τυχαία, απρόβλεπτα και ακανόνιστα έξοδα μη οργανικά⁵.

Για να αναγνωριστεί προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα ένα έξοδο σύμφωνα με το Ν. 4172/2013 και το άρθρο 22 θα πρέπει⁶:

- Να είναι σχετικό με το αντικείμενο της επιχείρησης.
- Να γίνεται για τις ανάγκες της επιχείρησης.
- Να είναι καταχωρημένο στα βιβλία της επιχείρησης.
- Να είναι πραγματικό και να στηρίζεται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Να εκπίπτει από τα έσοδα στην χρήση που γίνονται.
- Να είναι παραγωγικό, δηλαδή να συμβάλλει στην λειτουργία εισοδήματος.

1.4 Έννοια κέρδους

Τα έσοδα για να δημιουργηθούν χρειάζονται τα έξοδα. Η διαφορά τους προσδιορίζει το αποτέλεσμα χρήσης. Η απεικόνιση γίνεται με τη βοήθεια της λογιστικής μέσα από την οποία γίνεται η τεχνική οργάνωση των βιβλίων. Έχει εφαρμογή σε όλους τους οικονομικούς οργανισμούς και ασχολείται με τη συλλογή και επεξεργασία αριθμητικών στοιχείων.

1.5 Έννοιες φόρου και φορολογίας

Η φορολογία⁷ είναι η επιβολή υποχρεωτικών φόρων υπέρ του κράτους. Τα κρατικά έσοδα μέσω των υποχρεωτικών φόρων των φυσικών προσώπων (πολιτών) και νομικών προσώπων αποτελούν στη σύγχρονη οικονομία την σημαντικότερη πηγή των δημοσίων εσόδων. Σκοπός της φορολογίας είναι η κάλυψη των κρατικών δαπανών, η οικονομική ανάπτυξη του κράτους και η ανακατανομή του πλούτου ανάλογα με το που υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη μέσα στην κοινωνία. Η εισοδηματική πολιτική (το κόστος εκτέλεσης του κυβερνητικού έργου) στηρίζεται ακριβώς στους πόρους που αποκομίζει το κράτος με τη φορολογική πολιτική που αποφασίζει να εφαρμόσει. Όλα αυτά επιτυγχάνονται με την φορολογία. Μέσω αυτής δίνονται υποχρεωτικά εισφορές, φόροι, που υπολογίζονται μέσω διαφόρων κριτηρίων. Τα δημόσια έσοδα όλων των χωρών εξασφαλίζονται στο μεγαλύτερο μέρος τους, κατά 90%, από τα τους φόρους και ειδικότερα στις αναπτυγμένες χώρες. Η φορολογία αποτελεί σημαντικό κομμάτι πολλών επιστημόνων όπως οικονομικών, νομικών πολιτικών και διοικητικών.

⁸ Υπάρχουν πολλά είδη φόρων που επιβάλλουν τα κέρδη, όπως τον φόρο στην αγορά αγαθών, στο εισόδημα και στα περιουσιακά στοιχεία. Με αυτά τα έσοδα το κράτος μπορεί και καλύπτει τις λειτουργικές τους ανάγκες⁹.

⁵ ΡΕΒΑΝΟΓΛΟΥ ΑΝΔΡ., ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ Ι. (2014), ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΕ Ε.Γ.Λ.Σ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΣΙΓΜΑ, ΣΕΛ. 358-359.

⁶ ΡΕΒΑΝΟΓΛΟΥ ΑΝΔΡ., ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ Ι. (2014), ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΕ Ε.Γ.Λ.Σ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΣΙΓΜΑ, ΣΕΛ. 358-359

⁷<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

⁸<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

1.6 Ταξινόμηση των φόρων¹⁰

1.6.1 Ταξινόμηση με κριτήριο τη φορολογική βάση

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό οι φόροι διακρίνονται σε φόρους περιουσίας, φόρους εισοδήματος και φόρους δαπάνης. Δηλαδή σύμφωνα με τη φορολογική βάση, το μέγεθος του φόρου υπολογίζεται με βάση το είδος, το οποίο μπορεί να είναι οικονομικό ή μη. Οι φόροι εισοδήματος επιβάλλονται σε φυσικά πρόσωπα όπως μισθωτούς, καταναλωτές, ελεύθερους επιχειρηματίες αλλά και σε και νομικά πρόσωπα (εταιρίες) σύμφωνα με το εισόδημα που έχουν αποκτήσει σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Ο φόρος που πηγάζει από το εισόδημα θεωρείται και δίκαιος διότι παρουσιάζει την αγοραστική δύναμη του φορολογούμενου. Κάθε φορολογούμενος πρέπει να εισφέρει στην κάλυψη των δημοσίων δαπανών ανάλογα με την ικανότητα που έχει. Ο φόρος εισοδήματος πρέπει να είναι η κυριότερη πηγή εσόδων για όλες τις χώρες.

Οι φόροι περιουσίας οι οποίοι επιβαρύνουν περιουσιακά στοιχεία ιδιωτικών φορέων.

Υπολογίζεται πάνω στην περιουσία του φορολογούμενου και συγκεκριμένα φορολογείται η κατοχή της αλλά και η μεταβίβασή της. Τέτοιοι φόροι είναι φόρος καθαρού πλούτου, γενικός φόρος περιουσίας, φόρος ακίνητης περιουσίας (ΕΝΦΙΑ, ΦΑΠ, πολυτελείας, φόρος κληρονομιών, φόρος δωρεών, φόρος μεταβίβασης).

Οι φόροι δαπάνης ή καταναλωτικής δαπάνης είναι ένας έμμεσος φόρος κατανάλωσης. Επιβαρύνει το ποσό που καταβάλλουν οι φορολογούμενοι για την απόκτηση αγαθών ή υπηρεσιών. Χωρίζονται σε γενικούς και ειδικούς φόρους κατανάλωσης, φόροι κατά μονάδα και φόροι κατ' αξία, φόροι στη συνολική αξία και φόροι στη προστιθέμενη αξία.

1.6.2 Ταξινόμηση με κριτήριο το φορολογικό συντελεστή

Όταν οι συντελεστές φορολόγησης υπολογίζονται κλιμακωτά τότε οι φόροι ονομάζονται προοδευτικοί. Τέτοιοι είναι οι φόροι εισοδήματος. Όταν ο φορολογικός συντελεστής παραμένει σταθερός τότε οι φόροι ονομάζονται αναλογικοί.

Αντίστροφα προοδευτικοί είναι οι φόροι όπου ο μέσος φορολογικός συντελεστής μειώνεται όσο αυξάνει η φορολογική βάση και αντίστροφα.

1.6.3 Ταξινόμηση με κριτήριο το φορέα που τους επιβάλλει

Εκτός από την διάκριση των φόρων ανάλογα με τη φορολογική βάση και το φορολογικό συντελεστή υπάρχει και η διάκριση ανάλογα με τον δημόσιο φορέα που τους επιβάλλει. Εδώ υπάρχουν οι φόροι με τις εξής διακρίσεις:

1. της κεντρικής διοίκησης όπου αρμόδιος είναι το υπουργείο οικονομικών και τα έσοδα καλύπτουν δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού
2. της τοπικής αυτοδιοίκησης δηλαδή σε δήμους και περιφέρειες αλλά και φόροι σε λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
3. των φορέων κοινωνικής ασφάλισης όπως ΙΚΑ κλπ.

1.6.4 Ταξινόμηση σε φόρους προσωπικούς και αντικειμενικούς

Προσωπικοί είναι οι φόροι που βγαίνουν από τα προσωπικά στοιχεία του κάθε φορολογούμενου που επηρεάζουν την φοροδοτική του ικανότητα όπως την οικογενειακή του κατάσταση, την ατομική του περιουσία, τα εισοδήματά του, τα θέματα υγείας του κ.α.

Αντικειμενικοί ή απρόσωποι είναι οι φόροι που καταβάλλονται από τους φορολογούμενους ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών τους όπως οι φόροι κατανάλωσης.

⁹<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

¹⁰ ΤΑΤΣΟΣ Ν., 2012, ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ : ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 37

Σε αυτή την κατηγορία ο φορολογούμενος επιβαρύνεται το ύψος της συγκεκριμένης δαπάνης χωρίς να ελέγχουν την εισοδηματική του κατάσταση ή ανάγκη.

Χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης

1.7 Άμεση Φορολογία (Εισοδήματος)- Γενικές αρχές φορολογίας

Σύμφωνα με την άμεση¹¹ φορολόγηση η καταβολή των φόρων γίνεται απευθείας από τους πολίτες προς το κράτος. Υπολογίζεται ανάλογα με το εισόδημα και την περιουσία του κάθε φορολογούμενου. Είναι ο πιο καθιερωμένος τρόπος φορολόγησης των φυσικών και νομικών προσώπων.

Θεωρείται αξιοκρατική επειδή ο φόρος υπολογίζεται στο ύψος των εσόδων. Δηλαδή ο φόρος είναι αναλογικός με τα έσοδα και όσο περισσότερα είναι αυτά τόσο μεγαλύτερος είναι και αυτός. Δεν μπορεί όμως εύκολα να αναγνωρίσει το εισόδημα που ενδεχομένως να μην έχει δηλωθεί (φοροδιαφύγει).

Για τη φορολογία¹² των εισοδημάτων στα φυσικά και νομικά πρόσωπα θα πρέπει να ισχύουν οι έξης κανόνες:

Κανόνας της καθολικότητας του φόρου, σύμφωνα με τον οποίο ο φόρος επιβάλλεται σε όλα τα ελληνικά ή ξένα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, χωρίς εξαιρέσεις. Η τυχόν απαλλαγή από τη φορολογία των χαμηλών εισοδημάτων δεν είναι σε αντίθεση με τον κανόνα της καθολικότητας, επειδή η διαφορά των εσόδων από τη φορολόγηση των χαμηλών εισοδημάτων σε σχέση με τις δαπάνες βεβαίωσης και είσπραξης του φόρου είναι ελάχιστη και επιπλέον το ίδιο το κράτος μεταγενέστερα, ίσως, χρειαζόταν να ενισχύσει οικονομικά τους μικροεισοδηματίες.

Κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης, που αφορά ένα τμήμα του εισοδήματος που δεν πρέπει να υπάγεται στη φορολογία γιατί θεωρείται ότι καλύπτει τις απαραίτητες ανάγκες του ίδιου φορολογούμενου και της οικογένειάς του.

Κανόνας της καταλληλότητας του φόρου από άποψη χρόνου, τόπου και τρόπου πληρωμής. Ο χρόνος πληρωμής του φόρου πρέπει να είναι εκείνος που διευκολύνει το φορολογούμενο, δηλαδή να συμπίπτει με την πραγματοποίηση του εισοδήματος.

Κανόνας της απλότητας του φόρου, ώστε η φορολογική νομοθεσία να είναι απλή και κατανοητή, να γίνεται συχνά κωδικοποίηση των φορολογικών διατάξεων και να αποφεύγεται η περιπλοκότητα. Έτσι, μειώνεται η σύγχυση και βελτιώνονται οι σχέσεις μεταξύ φορολογούμενων και φορολογικών αρχών.

Κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας με διατάξεις απλές και κατανοητές που δεν μεταβάλλονται συχνά, ώστε ο φορολογούμενος να γνωρίζει εκ των προτέρων πόσο φόρο οφείλει στο Δημόσιο και πώς πρέπει να τον εξοφλήσει.

Κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου για να εξυπηρετείται ο ταμειευτικός σκοπός της φορολογίας. Ο φόρος είναι παραγωγικός, όταν το ποσοστό του

- δεν είναι υπερβολικό και δεν οδηγεί τον φορολογούμενο σε φοροδιαφυγή,
- δεν καθιερώνει απαλλαγές,
- επιδιώκεται η ταχύτερη δυνατή βεβαίωση και είσπραξη του με όσο το δυνατόν μικρότερα έξοδα και
- οι διατάξεις είναι σαφείς και δεν μεταβάλλονται συχνά.

Κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων, με τον οποίο η φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου εξαρτάται και από την προέλευση του εισοδήματός του. Για παράδειγμα, το εισόδημα από εκμετάλλευση ακινήτων έχει μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα συγκριτικά με το ίδιο ύψος εισοδήματος από προσωπική εργασία. Φορολογείται με

¹¹<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

¹² ΠΑΠΑΔΕΑΣ ΒΑΣ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, 2014, ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (ΚΦΑΣ), ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. ΠΑΠΑΔΕΑΣ, ΑΘΗΝΑ, ΣΕΛ. 18-19

υψηλότερο συντελεστή, ώστε το φορολογικό βάρος μεταξύ αυτών των εισοδημάτων να καταναμηθεί δικαιότερα.

Κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας στις περιπτώσεις που το ίδιο πρόσωπο υποβάλλεται δύο φορές στον ίδιο φόρο και για το ίδιο αντικείμενο, ή μέσα στο ίδιο κράτος ή μεταξύ διαφόρων κρατών.

1.8 Έμμεση φορολογία

Στην έμμεση φορολογία υπάρχει ενδιάμεσο πρόσωπο που μεσολαβεί ώστε να φτάσει ο φόρος από τον φορολογούμενο στο κράτος. Υπάρχει μεγάλη περίπτωση μέχρι να καταλήξουν στο κράτος να περάσουν από πολλά χέρια. Οι έμμεσοι φόροι δεν θεωρούνται τόσο αξιοκρατικοί όσο οι άμεσοι καθώς υπολογίζονται ανεξαρτήτως φοροδοτικής ικανότητας. Τέτοιοι φόροι είναι το ΦΠΑ (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας), το τέλος χαρτόσημου και ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων.

Η φορολογία¹³ εισοδήματος των φυσικών και των νομικών προσώπων εξαρτάται άμεσα από το είδος του επαγγέλματος τους, το ύψος του εισοδήματος τους, ή και την κατηγορία βιβλίων που τηρούν. Εκτός, όμως, της άμεσης φορολογίας, τα φορολογικά έσοδα του δημόσιου τομέα αυξάνονται και με τους έμμεσους φόρους.

Αυτοί επιβάλλονται έμμεσα σε όλους τους πολίτες που αγοράζουν καταναλωτικά αγαθά και αποδέχονται υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το είδος του επαγγέλματος τους, το ύψος τον εισοδήματος τους ή και την κατηγορία βιβλίων που τηρούν. Ο διαφορετικός τρόπος φορολόγησης παρουσιάζει ξεχωριστά πλεονεκτήματα, αλλά έχει και ξεχωριστά μειονεκτήματα. Αυτά μπορούν να εξισορροπηθούν με την ταυτόχρονη συνύπαρξη των άμεσων και έμμεσων φόρων.

Ως πλεονέκτημα των άμεσων φόρων θεωρείται η σταθερή ετήσια είσπραξη εσόδων με βάση τη φοροδοτική ικανότητα κάθε φορολογούμενου, ενώ ως μειονεκτήματά τους θεωρούνται η μεγαλύτερη δαπάνη για τη βεβαίωση και για την είσπραξή τους, αλλά και η δημιουργία συνθηκών αποφυγής τους. Αντίστοιχα, ως πλεονέκτημα των έμμεσων φόρων θεωρείται η ευκολότερη καταβολή τους από όλους τους πολίτες, ενώ αποτελεί μειονέκτημα το γεγονός ότι δεν επιβάλλονται ανάλογα με τη φοροδοτική ικανότητα κάθε φορολογούμενου. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) αποτελεί τον κυριότερο έμμεσο γενικό φόρο κατανάλωσης που επιβαρύνει τη συνολική δαπάνη του καταναλωτή για την αγορά αγαθών (λήψη υπηρεσιών). Στο δευτερογενή τομέα (βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις) προστιθέμενη αξία είναι το μικτό κέρδος της επιχείρησης που προκύπτει αν από την αξία πώλησης των προϊόντων αφαιρεθεί το κόστος παραγωγής των πωληθέντων (έτοιμα και ημιτελή προϊόντα αρχής + κόστος παραχθέντων - έτοιμα και ημιτελή προϊόντα τέλους).

Στον τριτογενή τομέα, οι εμπορικές επιχειρήσεις ως προστιθέμενη αξία λαμβάνουν το μικτό κέρδος που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της αξίας πώλησης των εμπορευμάτων και του κόστους πωληθέντων (εμπορεύματα αρχής + ειδικά έξοδα αγορών - επιστροφές αγορών - εκπτώσεις αγορών - εμπορεύματα τέλους).

1.9 Φορολογία

Η φορολογία αφορά φυσικά αλλά και νομικά πρόσωπα. Ο Ν. 4172/2013 αναφέρει τον τρόπο φορολόγησης τους, τους όρους και τον σκοπό του κώδικα φορολογίας εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.). Ακόμα αναφέρει τη μόνιμη εγκατάσταση που καθορίζει πολλές φορές και τον τρόπο φορολογίας. Ορίζει και διαχωρίζει το φορολογητέο από το αφορολόγητο εισόδημα. Όσοι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται για το εισόδημα που απομένει

---

¹³ ΠΑΠΑΔΕΑΣ ΒΑΣ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, 2014, ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ. (ΚΦΑΣ), ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. ΠΑΠΑΔΕΑΣ, ΑΘΗΝΑ, ΣΕΛ. 19

μετά την αφαίρεση των δαπανών που εκπίπτουν. Όσα δεν εκπίπτουν αναφέρονται στο άρθρο 23.

Με τον Ν. 4172/138 αναφέρεται ότι ισχύει για τη φορολογία του εισοδήματος:

α) των φυσικών προσώπων,

β) των νομικών προσώπων και των κάθε είδους νομικών οντοτήτων.

Ο Κ.Φ.Ε. διακρίνονται οι ακόλουθες κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων: α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, β) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, γ) εισόδημα από κεφάλαιο και δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

1.10 Η φοροδιαφυγή

Κάθε παράλειψη των φορολογούμενων με σκοπό τη μείωση του φόρου τους ονομάζεται φοροδιαφυγή. Είτε γίνεται από άγνοια είτε ηθελημένα είναι παράνομη. Παραδείγματα φοροδιαφυγής είναι η απόκρυψη των εσόδων (πωλήσεων) από τις επιχειρήσεις, απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων κλπ. Σε γενικές γραμμές ο ορισμός της φοροδιαφυγής δεν είναι εύκολο να δοθεί όσο απλό και να φαίνεται.

Ένας ορισμός που θεωρείται ικανοποιητικός από αρκετούς μελετητές είναι ότι φοροδιαφυγή αποτελεί:

- Το τμήμα εκείνο του φόρου εισοδήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε εισόδημα που θα έπρεπε, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία να δηλώνεται οικειοθελώς από τους φορολογουμένους στις αρμόδιες φορολογικές αρχές, αλλά για οποιονδήποτε λόγο δεν δηλώνεται και

- Το τμήμα εκείνο των έμμεσων φόρων και λοιπών άμεσων φόρων, το οποίο με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία θα έπρεπε να εισπράττεται και να αποδίδεται εθελοντικά στο κράτος, αλλά για οποιονδήποτε λόγο αυτό δεν φθάνει ποτέ στο δημόσιο ταμείο.

Από τον παραπάνω ορισμό προκύπτει ότι για να μην υπάρχει φοροδιαφυγή θα πρέπει οι φορολογούμενοι να δηλώνουν τη φορολογητέα ύλη εθελοντικά. Σημειώνεται επιπλέον ότι η δήλωση της φορολογητέας ύλης και η καταβολή του αντίστοιχου φόρου δεν αρκεί μόνο να γίνεται εθελοντικά, αλλά και εγκαίρως. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η υποχρέωση καταβολής φόρων που προκύπτει ως αποτέλεσμα φορολογικών ελέγχων, συμβιβασμών κ.λπ. θα πρέπει να θεωρηθεί φοροδιαφυγή. Αποσαφηνίζεται, επίσης, ότι φοροδιαφυγή υπάρχει και όταν πραγματοποιείται η βεβαίωση των φόρων, αλλά τελικά δεν επιτυγχάνεται η είσπραξή τους. Τέλος, με την ευρύτερη του όρου έννοια, στη φοροδιαφυγή πρέπει να περιληφθεί και η εισφοροδιαφυγή, δηλαδή η μη καταβολή εισφορών για την Κοινωνική Ασφάλιση¹⁴.

1.11 Οι συνέπειες της φοροδιαφυγής

Η φοροδιαφυγή εντάσσεται στα «οικονομικά εγκλήματα» και αποτελεί, εκτός των άλλων, σαφή εκδήλωση αντικοινωνικής συμπεριφοράς. Οι δυσμενείς επιδράσεις που ασκεί στη λειτουργία της οικονομίας και στην επίτευξη των στόχων της οικονομικής πολιτικής είναι πολλές, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι οι εξής¹⁵:

α) Προκαλεί άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών. Γιατί όλοι οι φορολογούμενοι δεν είναι διατεθειμένοι να παραβούν το νόμο ούτε έχουν όλοι τις ίδιες δυνατότητες γι' αυτό.

¹⁴ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 86-87.

¹⁵ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 87-89.

Κατά συνέπεια, η φοροδιαφυγή προκαλεί διαφορές στη φορολογική επιβάρυνση ανάμεσα σε άτομα που έχουν την ίδια φοροδοτική ικανότητα. Οι αδικίες αυτές που προκαλούνται στην κατανομή του φορολογικού βάρους επιτείνονται από το γεγονός ότι το κράτος για να αναπληρώσει την απώλεια εσόδων που προκαλεί η φοροδιαφυγή, αναγκάζεται να διατηρεί υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές από αυτούς που ενδεχομένως θα επιθυμούσε, με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιβάρυνση των συνεπών φορολογουμένων.

β) Μειώνει τη δυνατότητα άντλησης φορολογικών εσόδων και κατ' επέκταση περιορίζει τη δυνατότητα χρηματοδότησης των δημοσίων δαπανών. Έτσι, αν το κράτος δεν επιθυμεί ή δεν μπορεί να αυξήσει περισσότερο τη φορολογική επιβάρυνση των συνεπών με τις φορολογικές υποχρεώσεις τους φορολογουμένων, θα πρέπει ή να περιορίσει τις δραστηριότητές του ή να καλύψει τις ανάγκες του με μη ενδεδειγμένα μέσα (π.χ. σύναψη δανείων για κάλυψη τρεχουσών δαπανών). Στην πρώτη περίπτωση θα στερηθεί το κοινωνικό σύνολο πολύτιμων για την ευημερία του δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, ενώ στη δεύτερη μπορεί να προκληθεί χρόνιο έλλειμμα στον προϋπολογισμό, ανάγκη συνεχούς προσφυγής σε δανεισμό και διόγκωση του δημόσιου χρέους, με δυσμενείς επιδράσεις στην πορεία της εθνικής οικονομίας.

γ) Μειώνει την αποτελεσματικότητα των φορολογικών μέτρων για την άσκηση οικονομικής πολιτικής. Γιατί, όσο μεγαλύτερη είναι η φοροδιαφυγή, τόσο μικρότερη είναι, *ceteris paribus*, η δυνατότητα παρέμβασης του κράτους και η αποτελεσματικότητα των μέτρων φορολογικής πολιτικής. Για παράδειγμα, αν για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού αυξηθεί η φορολογία εισοδήματος, η αντιπληθωριστική αυτή πολιτική μπορεί να εξουδετερωθεί σχεδόν πλήρως αν υπάρχει φοροδιαφυγή. Γιατί, αν υπάρχει φοροδιαφυγή, η αύξηση των συντελεστών του φόρου δεν θα προκαλέσει την αναμενόμενη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος. Κατ' επέκταση δεν θα έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα στην οικονομία. Επίσης, η φοροδιαφυγή μειώνει την αποτελεσματικότητα της πολιτικής για δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος, αλλά και την αποτελεσματικότητα των φορολογικών κινήτρων. Γιατί, όσο μεγαλύτερη είναι η φορολογική επιβάρυνση, τόσο μεγαλύτερη είναι, *ceteris paribus*, η αποτελεσματικότητα των φορολογικών κινήτρων, αφού τόσο μεγαλύτερο θα είναι το όφελος αυτών που θα προσαρμόσουν την οικονομική τους συμπεριφορά ως αποτέλεσμα των παρεχόμενων κινήτρων. Αντίθετα, αν με τη φοροδιαφυγή οι φορολογούμενοι κατορθώνουν ήδη να αποφύγουν μέρος της φορολογικής τους επιβάρυνσης, το φορολογικό τους όφελος από την προσαρμογή της οικονομικής τους συμπεριφοράς λόγω κινήτρων θα είναι μικρό. Κατ' ακολουθία θα περιορισθεί η αποτελεσματικότητα της πολιτικής των φορολογικών κινήτρων.

δ) Διαταράσσει τους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Η φορολογία αποτελεί σημαντικό μέρος του κόστους των επιχειρήσεων και συνεπώς οι επιχειρήσεις που φοροδιαφεύγουν βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις που δεν φοροδιαφεύγουν. Αυτό τους επιτρέπει να πωλούν σε χαμηλότερη τιμή τα προϊόντα τους σε σχέση με τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις και επομένως να αποσπών από αυτές μέρος των πελατών τους.

ε) Δεδομένου ότι η φοροδιαφυγή είναι συνήθως ευκολότερη στους άμεσους φόρους, το κράτος, αν δεν μπορέσει να την περιορίσει, θα δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα στους έμμεσους φόρους από ό, τι θα έκανε αν δεν υπήρχε φοροδιαφυγή. Συνέπεια της πολιτικής αυτής είναι η αύξηση της επιβάρυνσης των μεσαίων και χαμηλών εισοδηματικών τάξεων και η μείωση της προοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος.

στ) Επηρεάζεται αρνητικά η φορολογική συνείδηση των φορολογουμένων που είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους με αποτέλεσμα τη βαθμιαία εξάπλωση της φοροδιαφυγής σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό φορολογουμένων.

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι επιδράσεις της φοροδιαφυγής είναι πολλές και όλες δυσμενείς. Για κάποιους η φοροδιαφυγή προσφέρει ένα σημαντικό όφελος αυτό της αποταμίευσης των επιχειρήσεων αλλά και των πολιτών. Αυτό το φαινόμενο προσφέρει οικονομική ανάπτυξη.¹⁶

1.12 Η παραοικονομία

Η παραοικονομία συχνά ταυτίζει την έννοια της με αυτή της φοροδιαφυγής. Όμως αυτό είναι λάθος γιατί τα δύο αυτά φαινόμενα είναι διαφορετικά και μπορεί να υπάρχει το ένα χωρίς να υπάρχει το άλλο. Πρέπει να οριοθετηθεί η έννοια του κάθε φαινομένου αν και για την παραοικονομία όπως για την φοροδιαφυγή δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός.

Μάλιστα, στην περίπτωση της παραοικονομίας η σύγχυση που υπάρχει ως προς τον εννοιολογικό προσδιορισμό της είναι πολύ μεγαλύτερη, κάτι που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στο γεγονός ότι στη βιβλιογραφία η παραοικονομία ως όρος έχει αποδοθεί με τρόπους, οι οποίοι, αν και είναι συγγενείς μεταξύ τους, δεν έχουν πάντοτε το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο. Έτσι, το φαινόμενο της παραοικονομίας έχει αναφερθεί ως άτυπη οικονομία (informal economy), ανεπίσημη (unofficial), κρυφή (hidden), μαύρη (black), μη καταγεγραμμένη (uncorded), σκιώδης (shadow), υπόγεια (underground), γκρίζα (grey), παράλληλη (parallel), δυαδική (dual), οικονομία του λυκόφωτος (moonlight) κ.λπ. Συνήθως, ωστόσο, υπό τον όρο παραοικονομία νοείται ότι καλύπτονται οι δραστηριότητες οι οποίες θα έπρεπε κανονικά να περιλαμβάνονται στο ΑΕΠ, αλλά δεν περιλαμβάνονται, γιατί κάποιος ή κάποιιοι από αυτούς που συμμετείχαν στην πραγματοποίησή τους προσπάθησε να τις αποκρύψει από τις δημόσιες αρχές. Ειδικότερα, σύμφωνα με έναν ορισμό, την παραοικονομία συνθέτουν «όλες οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες συμβάλλουν στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και οι οποίες θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στο εθνικό εισόδημα, βάσει των υφιστάμενων εθνικολογιστικών συμβατικότητων, αλλά επί του παρόντος δεν καταγράφονται από τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες μέτρησης». Από τον ορισμό αυτό συνάγεται ότι μια δραστηριότητα για να θεωρηθεί ότι εντάσσεται στην παραοικονομία θα πρέπει να δημιουργεί προστιθέμενη αξία. Επιπλέον, από τον ορισμό αυτό συνάγεται ότι στην παραοικονομία δεν περιλαμβάνονται μόνο οι δραστηριότητες που έχουν αποκρύψει για διάφορους λόγους οι οικονομικές μονάδες, αλλά και αυτές που δεν έχουν καταγραφεί στους Εθνικούς Λογαριασμούς, λόγω αδυναμιών που παρουσιάζουν οι αρμόδιες υπηρεσίες στην καταγραφή των Εθνικών Λογαριασμών.

Η σύνδεση που υπάρχει μεταξύ φοροδιαφυγής και παραοικονομίας βασίζεται στην επιρροή που έχει η παραοικονομία με την μη πληρωμή των φόρων. Με τον τρόπο αυτό τα δύο φαινόμενα συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με συνέπεια όταν υπάρχει το ένα, να υπάρχει και το άλλο. Βέβαια, σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζονται.

Γιατί, η παραοικονομία έχει σχέση με την παραγωγή προϊόντος και τη δημιουργία αντίστοιχων εισοδημάτων στους συντελεστές παραγωγής, κάτι το οποίο είναι εντελώς διαφορετικό από τη φοροδιαφυγή. Στην περίπτωση των φόρων που έχουν σχέση με την τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα (π.χ. φόροι εισοδήματος, φόροι κατανάλωσης) οι δύο αυτές έννοιες δεν ταυτίζονται. Έτσι, μπορούν να υπάρξουν οι εξής συνδυασμοί:

- α) Φοροδιαφυγή και παραοικονομία,
- β) Φοροδιαφυγή χωρίς παραοικονομία,
- γ) Παραοικονομία χωρίς φοροδιαφυγή και
- δ) Ούτε παραοικονομία ούτε φοροδιαφυγή.

Στην πρώτη περίπτωση υπάρχει άμεση σχέση της φοροδιαφυγής με την παραοικονομία. Γιατί, υπάρχει οικονομική δραστηριότητα (προστιθέμενη αξία) η οποία έχει

¹⁶ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 89-90.

αναπτυχθεί στην παραοικονομία, η οποία προφανώς δεν καταγράφεται στους Εθνικούς Λογαριασμούς και τα εισοδήματα που δημιουργούνται ή οι συναλλαγές που γίνονται δεν δηλώνονται στις φορολογικές αρχές. Πολλά παραδείγματα θα μπορούσαν να αναφερθούν όσον αφορά την κατηγορία αυτή, όπως η απογευματινή απασχόληση ενός δημόσιου υπαλλήλου η οποία κρατείται κρυφή, η απασχόληση ενός ατόμου που δηλώνει ότι είναι άνεργος για να εισπράττει το επίδομα ανεργίας κ.λπ.

Στη δεύτερη περίπτωση υπάρχει φοροδιαφυγή χωρίς να υπάρχει παραοικονομία. Έτσι, ενώ έχει καταγραφεί η οικονομική δραστηριότητα δεν καταβάλλονται οι αναλογούντες φόροι. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί η κατάτμηση των κερδών μιας επιχείρησης σε περισσότερους (εικονικούς) εταίρους με συνέπεια την, λόγω διάσπασης του εισοδήματος, υπαγωγή τους σε χαμηλότερους οριακούς φορολογικούς συντελεστές ή ακόμα και την πλήρη απαλλαγή τους, αν υπάρχει κάποιο Αφορολόγητο όριο και το εισόδημα των μετόχων είναι χαμηλότερο από το όριο αυτό.

Στην τρίτη περίπτωση δεν υπάρχει φοροδιαφυγή, αλλά υπάρχει παραοικονομία. Η εκ πρώτης όψεως παράδοξη αυτή περίπτωση δεν συμβαίνει συχνά στην πράξη και οφείλεται σε ατέλειες κατάρτισης των Εθνικών Λογαριασμών. Συγκεκριμένα, σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, οι Εθνικοί Λογαριασμοί δεν καταρτίζονται με βάση τις φορολογικές δηλώσεις και έτσι είναι επόμενο να υπάρχει απόκλιση μεταξύ των δύο στατιστικών σειρών. Για να αναφέρουμε ένα παράδειγμα, μπορεί κάποιοι φορολογούμενοι να είναι καθ' όλα συνεπείς προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις και να μην κάνουν καθόλου φοροδιαφυγή αλλά, λόγω ατελειών ή καθυστερήσεων στην ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών, οι δραστηριότητές τους να μην καταγράφονται στους Εθνικούς Λογαριασμούς. Αυτό συμβαίνει συνήθως με κάποιες νέες δραστηριότητες για τις οποίες απαιτείται συχνά χρόνος προκειμένου να περιληφθεί η καταγραφή τους στους Εθνικούς Λογαριασμούς. Τέλος, υπάρχει η περίπτωση στην οποία δεν υπάρχει ούτε φοροδιαφυγή ούτε παραοικονομία.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι παρόλο που η φοροδιαφυγή θεωρείται ως ένα από τα κυριότερα αίτια της παραοικονομίας δεν υπάρχει ανάμεσα στις δύο αυτές έννοιες ταύτιση. Σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει πως ό,τι δεν καταγράφεται στους Εθνικούς Λογαριασμούς δεν δηλώνεται και στις φορολογικές αρχές ή το αντίστροφο, αλλά είναι δυνατόν -αν και όχι ιδιαίτερα συχνά- να υπάρχει φοροδιαφυγή χωρίς παραοικονομία καθώς και παραοικονομία χωρίς φοροδιαφυγή¹⁷.

1.13 Επίλογος

Στο πρώτο κεφάλαιο δόθηκαν πολύτιμες έννοιες για τη φορολογία, τη φοροδιαφυγή, των εσόδων και των εξόδων. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει μεγαλύτερη ανάπτυξη της φορολογίας των φυσικών προσώπων.

---

¹⁷ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 97-100.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

2.1 Εισαγωγή

Στο πρώτο κεφάλαιο δόθηκαν ορισμοί που είναι πολύ σημαντικοί για το υπόλοιπο της εργασίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο τρόπος φορολόγησης των φυσικών προσώπων και στη συνέχεια γίνεται παρουσίαση της φορολογίας των φυσικών προσώπων. Μέσα από παραδείγματα γίνεται ευκολότερη η κατανόηση καθώς ο τρόπος φορολόγησης παρουσιάζει σημεία που είναι λίγο δυσνόητα.

2.2 Η θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας

Σύμφωνα με τη θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας (ability to pay theory), οι φόροι πρέπει να επιβάλλονται στους πολίτες ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα, δηλαδή την ικανότητά τους να συμβάλλουν στα φορολογικά βάρη. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, για να είναι δίκαιη η κατανομή των φορολογικών βαρών, πρέπει:

α) Να υπάρχει ίση φορολογική μεταχείριση αυτών που έχουν ίση φοροδοτική ικανότητα (ικανοποίηση του κριτηρίου της οριζόντιας φορολογικής ισότητας) και

β) Να υπάρχει διαφορετική φορολογική μεταχείριση εκείνων που έχουν διαφορετική φοροδοτική ικανότητα (ικανοποίηση του κριτηρίου της κάθετης φορολογικής ισότητας).

Η θεωρία ανταλλάγματος θα έπρεπε να συμφωνεί πλήρως με τη θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας. Σύμφωνα με τα παραπάνω υπάρχει διαφορά στο κριτήριο που επιμερίζονται τα φορολογικά βάρη είναι η φοροδοτική ικανότητα ανεξάρτητα από τα οφέλη που αποκομίζουν οι φορολογούμενοι από το κράτος. Υπάρχουν περιπτώσεις επιχειρημάτων που ενώ λειτουργούν ως πλεονεκτήματα της μιας έννοιας λειτουργούν ταυτόχρονα και ως μειονεκτήματα της άλλης. Για παράδειγμα η θεωρία του ανταλλάγματος αναφέρει ότι οι φόροι συνδέονται με τις δαπάνες του δημοσίου πράγμα που δεν ισχύει για τη θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας.

Γενικά, στην πράξη έχει επικρατήσει η εφαρμογή της αρχής της φοροδοτικής ικανότητας, ενώ σε ορισμένες χώρες (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) η αρχή αυτή έχει καθιερωθεί και συνταγματικά. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή της ανακύπτουν ορισμένα προβλήματα, τα σημαντικότερα των οποίων είναι τα εξής: Πρώτον, πρέπει να ορισθούν ποιοι είναι οι προσδιοριστικοί παράγοντες της φοροδοτικής ικανότητας. Πρέπει, δηλαδή, να προσδιορισθούν ο δείκτης ή οι δείκτες μέτρησης της φοροδοτικής ικανότητας με βάση τους οποίους θα επιβληθεί η φορολογία. Δεύτερον, πρέπει να αποφασισθεί ο βαθμός διαφοροποίησης της φορολογικής επιβάρυνσης ανάμεσα στους πολίτες που έχουν διαφορετική φοροδοτική ικανότητα. Το τελευταίο αυτό ερώτημα παραπέμπει στην επιλογή της διάρθρωσης (χαρακτήρα) του φορολογικού συντελεστή¹⁸.

2.3 Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Σε αντίθεση με άλλους φόρους, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων δεν έχει ιδιαίτερα μακρά ιστορία. Λόγω όμως των πλεονεκτημάτων που εμφανίζει και της εξέλιξης της οικονομίας, η εφαρμογή του επεκτάθηκε γρήγορα και σήμερα αποτελεί διεθνώς μία από τις σημαντικότερες πηγές φορολογικών εσόδων.

Η μεγάλη Βρετανία ήταν η πρώτη χώρα που φορολογήθηκε. Η Ελλάδα έβαλε φόρους στο εισόδημα κυρίως της γεωργικής δραστηριότητας μετά την απελευθέρωση. Το 1919

¹⁸ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 73-74.

έβαλε φόρο στο καθαρό εισόδημα και το 1955 μετατράπηκε σε ενιαίο φόρο εισοδήματος φορολογώντας όλες τις πηγές¹⁹.

2.4 Τα πλεονεκτήματα του φόρου

Τα επιχειρήματα που προβάλλονται υπέρ της επιβολής του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι πολλά και βασίζονται κυρίως στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει γενικά ο συγκεκριμένος φόρος ως μέσο άσκησης οικονομικής πολιτικής και ειδικότερα ως μέσο δίκαιης κατανομής των φορολογικών βαρών. Τα σημαντικότερα από τα πλεονεκτήματά του είναι τα εξής²⁰:

α) Επιβάλλεται στο εισόδημα το οποίο κατά γενική αποδοχή θεωρείται ο καλύτερος δείκτης φοροδοτικής ικανότητας. Κατά συνέπεια, η φορολόγησή του ενδείκνυται, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο οικονομικό μέγεθος, για τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών,

β) Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων παρέχει στους ασκούντες την οικονομική πολιτική τη δυνατότητα κατανομής του φορολογικού βάρους σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές της φορολογικής δικαιοσύνης. Παράλληλα, αποτελεί ένα από τα αποτελεσματικότερα μέσα για τον περιορισμό των οικονομικών ανισοτήτων. Η ιδιότητά του αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι μπορεί κατά την επιβολή του: α) να εφαρμοσθεί προοδευτικός συντελεστής, β) να εξαιρεθεί από τη φορολογία ένα ποσό ως ελάχιστο όριο συντήρησης, γ) να ληφθούν υπόψη οι προσωπικές και οι οικογενειακές συνθήκες του φορολογουμένου, και δ) να ληφθεί υπόψη ο τρόπος με τον οποίο αποκτά το εισόδημά του ο φορολογούμενος (εισόδημα από εργασία, ενοίκια κ.λπ.), έτσι ώστε να προσαρμοστεί ανάλογα το μέγεθος της φορολογικής επιβάρυνσης. Λόγω της ικανότητάς του αυτής να προσαρμόζεται στις προσωπικές συνθήκες των φορολογουμένων ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι γνωστός στη διεθνή βιβλιογραφία ως προσωπικός φόρος εισοδήματος (personal income tax),

γ) Συγκρινόμενος με άλλους φόρους, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων παρέχει περιορισμένες δυνατότητες μετακύλισης. Συνεπώς, δεν παρέχει μεγάλη ευχέρεια κατανομής του φορολογικού βάρους κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που έχει θεσπίσει η νομοθετική εξουσία.

δ) Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι καλός «αυτόματος σταθεροποιητής». Δηλαδή συμβάλλει αυτόματα, χωρίς την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων από τους υπευθύνους για την άσκηση της οικονομικής πολιτικής, στην αντιμετώπιση της οικονομικής ύφεσης και του πληθωρισμού.

ε) Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων μπορεί, εφόσον υπάρχει ο κατάλληλος φοροεισπρακτικός/φοροελεγκτικός μηχανισμός, να αποδώσει σημαντικά έσοδα.

2.5 Μειονεκτήματα του φόρου

Όπως κάθε φόρος, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων έχει και μειονεκτήματα, τα οποία είναι τα εξής²¹:

α) Ασκει ανεπιθύμητες επιδράσεις στην οικονομική συμπεριφορά των φορολογουμένων. Ειδικότερα:

- Εξασθενίζει το κίνητρο για εργασία. Και επειδή η επίδραση αυτή εξαρτάται από το ύψος των φορολογικών συντελεστών, όσο υψηλότεροι είναι οι φορολογικοί

¹⁹ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 123.

²⁰ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 125-126.

²¹ ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 126-127.

συντελεστές, τόσο μεγαλύτερη είναι η εξασθένηση του κινήτρου για εργασία που προκαλεί ο φόρος. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο φόρος επηρεάζει συγκριτικά περισσότερο τα υψηλόβαθμα στελέχη, αυτούς που παρέχουν εξειδικευμένη εργασία και γενικά αυτούς των οποίων το εισόδημα φορολογείται με υψηλούς οριακούς συντελεστές.

- Εξασθενίζει το κίνητρο για αποταμίευση. Η εξασθένηση αυτή δεν οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι ο φόρος μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα, κάτι το οποίο ισχύει για όλους τους φόρους, αλλά κυρίως στην προοδευτικότητά του. Γιατί, με την επιβολή προοδευτικών συντελεστών επιβαρύνονται αναλογικά περισσότερο τα άτομα που έχουν υψηλό εισόδημα, τα οποία έχουν και τη μεγαλύτερη ροπή για αποταμίευση.

- Εξασθενίζει το κίνητρο για επενδύσεις. Η εξασθένηση αυτή προκύπτει, αφενός, γιατί ο φόρος προκαλεί μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος -και κατ' επέκταση της δυνατότητας ανάληψης επενδυτικών πρωτοβουλιών- και, αφετέρου, γιατί μειώνει την καθαρή απόδοση των επενδύσεων,

β) Αφήνει μεγάλα περιθώρια για φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή. Το μειονέκτημα αυτό υπάρχει γιατί στην πράξη είναι εξαιρετικά δύσκολο να εντοπισθούν και να φορολογηθούν όλες οι μορφές εισοδήματος. Επίσης, συχνά είναι δύσκολο να διαχωριστούν οι δαπάνες που γίνονται για την απόκτηση εισοδήματος, οι οποίες πρέπει να εκπέσουν από το εισόδημα που υποβάλλεται σε φορολογία, από τις προσωπικές δαπάνες των φορολογουμένων. Εξυπακούεται ότι όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο του φοροελεγκτικού μηχανισμού της χώρας, τόσο μεγαλύτερα είναι τα περιθώρια για φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή.

2.6 Ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

Σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογία το εισόδημα που φορολογείται είναι αυτό που αποκτούν οι φορολογούμενοι στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Στη συνέχεια αναλύονται οι ορισμοί του ακαθάριστου και του καθαρού εισοδήματος.

α) Τα έσοδα που αποκτούν οι φορολογούμενοι από κάθε πηγή μέσα στο έτος αποτελούν το ακαθάριστο εισόδημα. Στις οντότητες το ακαθάριστο εισόδημα υπολογίζεται από τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ακαθάριστου εισοδήματος και των επαγγελματικών δαπανών. Παρακάτω δίνεται με λεπτομέρειες

β) Το καθαρό εισόδημα είναι αυτό που προκύπτει από το ακαθάριστο μείον τις εκπεστέες επαγγελματικές δαπάνες. Τέτοιες είναι οι δαπάνες για μισθούς, ηλεκτρικό ρεύμα, διαφήμιση, τόκους, ενοίκια κ.α. πολλές φορές δημιουργούνται προβλήματα στον προσδιορισμό των επαγγελματικών δαπανών καθώς μοιάζουν με αυτές που κάνουν οι φορολογούμενοι για την κάλυψη των προσωπικών τους αναγκών. Τέτοιες αποτελούν οι δαπάνες του ιδιωτικού αυτοκινήτου, η ΔΕΗ της οικίας τους κ.α. πολλές φορές είναι δύσκολο να καταγραφούν οι επαγγελματικές δαπάνες λόγω του πλήθους των επαγγέλμάτων και των διαφορετικών αναγκών και των ιδιαιτεροτήτων²².

Φορολογία φυσικών προσώπων

Στο Ν. 4172/13 που έχει δεχτεί πολλές τροποποιήσεις μέχρι σήμερα αποτελεί τον φορολογικό νόμο. Περιέχει άρθρα που αναφέρονται στα φυσικά και στα νομικά πρόσωπα. Σύμφωνα με τα άρθρα 12, 21 και 35 περιγράφονται τα είδη των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων και οι πηγές τους. Πιο αναλυτικά υπάρχουν τα εισοδήματα των εργαζομένων που εργάζονται ως μισθωτοί με σύμβαση εργασίας με τους εργοδότες. Ακόμα υπάρχουν οι συνταξιούχοι που φορολογικά έχουν πολλά κοινά στοιχεία με τους μισθωτούς. Διαφορετικά στοιχεία παρουσιάζουν όσοι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και όσοι έχουν

²² ΤΑΤΣΟΣ ΝΙΚΟΣ, (2012), ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΕΛ. 134-135.

εισοδήματα από κεφάλαιο όπως ενοίκια και τόκους. Όλοι οι φορολογούμενοι καλούνται να πληρώσουν το φόρο τους που αποτελείται από τον κύριο φόρο, την εισφορά αλληλεγγύης και την προκαταβολή φόρου. Ακόμα για τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους υπάρχει ποινή όταν δεν συγκεντρώνουν το προβλεπόμενο ποσό των ηλεκτρονικών δαπανών.

Τα φυσικά πρόσωπα εκτός από τα πραγματικά εισοδήματα έρχονται αντιμέτωπα και με τα τεκμαρτά. Αποτελούνται από αντικειμενικές δαπάνες αλλά και από πραγματικές και μέσα από αυτές γίνεται ένας έλεγχος για απόκρυψη εισοδημάτων. Εάν δηλαδή τα τεκμαρτά υπολογισθούν μεγαλύτερα από τα πραγματικά τότε ο φορολογούμενος φορολογείται με τα πραγματικά.

Παραδείγματα Φορολογικό έτος 2018

1^ο Παράδειγμα

Αναπηρία	x
Συντάξεις	6241,40
Αγροτικά (με αντικειμενικές αξίες)	96,48
ΕΚΑΣ	2875
Αποδείξεις	2100

Φόρος = 1394,34

Μείωση Φόρου = 1394,34

Τελικό ποσό εκκαθάρισης = 0

2^ο Παράδειγμα

Μ.Υ.	6672,78
Αποδείξεις	760

Φόρος = 1468,01

Μείωση Φόρου = 1468,01

Φορολογική επιβάρυνση = 0

3^ο Παράδειγμα

	Υπόχρεου	Της συζύγου
Μ.Υ.		16.879,63
Ζημία ατομικής επιχ/σης	239,08	
Ι.Χ.	1.761cc (τεκμ. 7600)	
Ενοίκιο ατομικής	2000	

επιχ/σης		
Παρακρατήσεις		1164,33 (314)
		1146,87 (316)
Αποδείξεις	2.700	

Φόρος = 0	Φόρος = 3713,52
Μείωση Φόρου = 0	Μείωση Φόρου = 1900 - παρακρ. 1146,87
Φορολογική επιβάρυνση = 0	Φορολογική επιβάρυνση = 666,65+ 107,35 = 774

4° Παράδειγμα

	Υπόχρεου
Γεννημένος πριν το '46	χ
Αναπηρία	χ
Συντάξεις	6189,40
ΕΚΑΣ	2760
Αποδείξεις	3500

Φόρος = 1733,6
Μείωση Φόρου = 1733,6
Φορολογική επιβάρυνση = 0

5° Παράδειγμα

	Υπόχρεου
Γεννημένος μετά το 1981	χ
Μ.Υ.	2484,58
Αποδείξεις	1610

Τεκμήρια 3000 ευρώ

Φόρος = 660
Μείωση Φόρου = 660
Φορολογική επιβάρυνση = 0

6° Παράδειγμα

	Υπόχρεου
Μ.Υ.	16307

I.X. '96	1.761cc (τεκμ. 3800)
Δόση Δανείου	6074,15
Απαλ/να έσοδα	2092,04
Αποδείξεις	4300

Φόρος = 3587,54

Μείωση Φόρου = -1900

Φορολογική επιβάρυνση = 01687,54 + 94,75 = 1782,29

7^ο Παράδειγμα

	Υπόχρεου
M.Y.	7375,65
I.X. 2600 CC('98)	ΤΕΚΜ. 2600
Αποδείξεις	2000

Φόρος = 2222

Μείωση Φόρου = 1900

Φορολογική επιβάρυνση = 322

8^ο Παράδειγμα

ΕΤΟΣ	2018
Εισόδημα	0
Κύρια κατοικία 100 τ.μ. ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	Τεκμήριο 5.400
I.X. 1800 cc (2005)	Τεκμήριο 3800
Αποδείξεις	3750
Φόρος	1262,8 (Φ=2684, ΕΙΣΦ. ΑΛΛ.=122, Φ= 784 + 4,40=788,40)

Εκκαθαριστικό

	2018	
	Υπόχρεου	Της συζύγου
ΔΗΛΩΘΕΝ ΠΟΣΟ	18975,23	397,43
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	4174,55	87,43

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ	1900	87,43
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ	2274,55	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤ.	1395,02	
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	1395,02	
ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ.	153,46	0
ΑΡΑ ΦΟΡΟΣ		

9^ο Παράδειγμα

	2018	
	Υπόχρεου	Της συζύγου
Μ.Υ.	18609,48	0
ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ	0	3228,21
Γεωργικά (χωρίς βιβλία)	0	5472,43
Ι.Χ.	1389cc (1998) ΤΕΚΜ. 2600	0
Εκμίσθωση κατοικίας	385	
Κύρια κατοικία (12 ΜΗΝΕΣ)		100τμ ΤΕΚΜ.4050
Δευτερεύουσα κατοικία (3 ΜΗΝΕΣ)	45τμ ΤΕΚΜ. 900	0
Τόκοι καταθέσεων (ΦΟΡΟΣ 21,83)	436,69	436,69
Αποδείξεις	7.500,00	
Φόρος	4214,45	710,20

		+
		710,21
Μ.Φ.	1900	0
ΤΕΛ. ΠΟ. ΕΚΚ.	2454,12	142,42

Εκκαθαριστικό

	2018	
	Υπόχρεου	Της συζύγου
ΔΗΛΩΘΕΝ ΠΟΣΟ	19411,92	3228,21
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	4214,45	710,21
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ	1900	0
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ	2356,56	710,21
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤ.	65,50	0
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	2291,06	710,21
ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ.	163,06	0
ΑΡΑ ΦΟΡΟΣ	2454,12	1420,42

10^ο Παράδειγμα

	2018	
	Υπόχρεου	Της συζύγου
Μ.Υ.	15000	0
Ι.Χ.	1389 CC ('98)	0
Κύρια κατοικία	150 τμ (τεκμ 8190)	0
Δευτερεύουσα κατοικία	0	50τ.μ. (300)
Αποδείξεις	7500	

Εκκαθαριστικό

	2012	
	Υπόχρεου	Της συζύγου

ΔΗΛΩΘΕΝ ΠΟΣΟ	15000	0
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	3300	0
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ	1900	0
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ	1900	0
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤ.	0	0
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	1400	0
ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ.	66	0
ΑΡΑ ΦΟΡΟΣ	1466	

11^ο Παράδειγμα

	2018	
ΕΧΟΥΝ 2 ΤΕΚΝΑ	Υπόχρεου	Της συζύγου
Μ.Υ.	19000	19000
Ι.Χ.	1500 CC 2015	1900 CC 2016
Κύρια κατοικία	130 TM	-
Δευτερεύουσα κατοικία	130 TM	-
Αποδείξεις	1350 ΕΥΡΩ	

Εκκαθαριστικό

	2018	
	Υπόχρεου	Της συζύγου
ΔΗΛΩΘΕΝ ΠΟΣΟ	1900	1900
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	4180	4180

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΥ	1900	1900
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ	2500	2797
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤ.	0	0
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	2500	2797
ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ.	154	154
ΑΡΑ ΦΟΡΟΣ	2654	2951
		5605

2.7 Επίλογος

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάστηκε ο τρόπος φορολόγησης των φυσικών προσώπων. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν είναι οι περιπτώσεις που οι φορολογούμενοι φορολογούνται με το τεκμαρτό τους εισόδημα. Όπως αναφέρθηκε και πιο πριν στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλυθεί ο τρόπος φορολόγησης των νομικών προσώπων.

Στο τρίτο μέρος του Ν. 4172/13 περιγράφονται οι κανόνες φορολόγησης όλων των νομικών προσώπων. Τα άρθρα 44 έως 58 είναι κυρίως τα άρθρα που βοηθάνε στον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος, του κύριου φόρου και της προκαταβολής. Στο άρθρο 44 αναλύεται ο φόρος των νομικών προσώπων που επιβάλλεται στα κέρδη τους. Βέβαια στο άρθρο 58 αναφέρεται ο συντελεστής (29%) με τον οποίο φορολογούνται τα νομικά πρόσωπα. Σύμφωνα με το άρθρο 69 η προκαταβολή φόρου που πρέπει να καταβάλλουν οι επιχειρήσεις είναι 100%. Πρέπει να τονιστεί ότι έχει και στα νομικά πρόσωπα η εφαρμογή του άρθρου 23 σύμφωνα με το οποίο φαίνονται οι μη εκπιπτόμενες δαπάνες.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Μετά από την ανάλυση του τρόπου φορολόγησης των φυσικών προσώπων θα ακολουθήσει ο τρόπος φορολόγησης των νομικών προσώπων. Τα άρθρα 44-66 Ν. 4172/13 είναι εκείνα που περιγράφουν το πώς γίνεται η φορολόγηση των νομικών προσώπων. Απαραίτητο είναι πρώτα να γίνει ο διαχωρισμός των νομικών προσώπων στις μορφές που ορίζει ο νόμος.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα είτε εταιρικά είτε φυσικά βελτιώνει την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου. Η εταιρική μορφή των επιχειρήσεων είναι σημαντική επειδή πετυχαίνονται στόχοι που είναι πέρα από τον οικονομικό τομέα.

Η νομική μορφή, μέσω της οποίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μια ένωση προσώπων, είναι η εταιρία. Με τον όρο εταιρία νοείται²³: «η σύμβαση ενός αριθμού προσώπων, φυσικών ή νομικών, με την οποία αυτά αναλαμβάνουν αμοιβαία την υποχρέωση να επιδιώκουν, με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό».

Η λογιστική των εταιριών ασχολείται με την εξέταση των εταιρικών γεγονότων που προκύπτουν τόσο από τις σχέσεις της εταιρίας με τα μέλη που την απαρτίζουν όσο και από τις σχέσεις της εταιρίας με τρίτους ως απόρροια της σύστασης, λειτουργίας, ανάπτυξης καθώς και της λύσης-εκκαθάρισης. Οι σχέσεις αυτές εξετάζονται κάτω από το πρίσμα της οικονομικής, νομικής, λογιστικής και φορολογικής άποψης- σκέψης. Η οικονομική προσδιορίζεται από τη μακροοικονομική και τη μικροοικονομική θεώρηση της επιχειρηματικότητας. Η νομική καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις του Εμπορικού Νόμου και του Αστικού Κώδικα. Η λογιστική εκφράζεται με την εφαρμογή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν.2190/20, Ν.3190/55), του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.), του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Ε.Γ.Λ.Σ.), των Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίων και Νομοθετικών ρυθμίσεων για εταιρίες ειδικού τύπου καθώς και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής²⁴.

Το καταστατικό είναι εκείνο που καταγράφει όλα όσα ορίζει η σχέση μεταξύ των μελών και τα υπογράφουν ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση τους. Όσοι ασχολούνται με τις εταιρίες και ειδικότερα τη λογιστική τους πρέπει να έχουν εμπειρία. Βέβαια επειδή υπάρχει και η σχέση μεταξύ των εταίρων αλλά και μεταξύ εταίρων και εταιρίας, η ασχολία με τις εταιρίες απαιτεί λογιστική αλλά και νομική υπόσταση²⁵.

3.2 Εταιρίες Εμπορικού Δικαίου

Η ύπαρξη κάθε εταιρικής μορφής αποτελεί ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο που απαιτεί τη συνένωση τουλάχιστον δύο φυσικών ή νομικών προσώπων²⁶. Η παρουσία της εταιρίας είναι ανεξάρτητη από την παρουσία των προσώπων που την ιδρύουν ή των προσώπων που μετέπειτα μπορεί να συμμετέχουν στο εταιρικό ή μετοχικό της κεφάλαιο. Η εταιρία ιδρύεται με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων που αναλυτικά περιγράφονται στο καταστατικό της. Η εταιρία έχει ορισμένη διάρκεια ζωής στην περίπτωση που αναφερόμαστε σε κεφαλαιουχική εταιρία, ενώ στην περίπτωση της προσωπικής, η διάρκειά της μπορεί να είναι αόριστη.

Ανάλογα με τον σκοπό που επιδιώκουν, οι εταιρίες διακρίνονται σε:

²³ ΑΡΘΡΟ 741 Α.Κ.

²⁴ ΝΕΓΚΑΚΗΣ Ι. ΧΡΗΣΤΟΣ (2012), ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΦΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕΛ 31

²⁵ Ν.2992/02, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 1606/02 Ε.Ε.Ε.Κ 1243/1.

²⁶ ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε. ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.

Αστικές: όταν προωθούν κοινωνικούς, πολιτιστικούς και άλλους σκοπούς, χωρίς να έχουν εμπορική δραστηριότητα.

Εμπορικές: όταν έχουν σκοπό την επίτευξη κέρδους μέσω των δραστηριοτήτων τους.

Ανάλογα με τη συμμετοχή των εταίρων στο κεφάλαιο διαχωρίζονται ως εξής:

A. Προσωπικές Εταιρίες

Σε αυτό τον εταιρικό τύπο κυρίαρχο στοιχείο είναι η προσωπικότητα των εταίρων. Αποτελεί εγγύηση προς τους τρίτους όπως προμηθευτές, δανειστές κλπ. Το κυριότερο χαρακτηριστικό γνώρισμα των προσωπικών εταιριών είναι η εμπιστοσύνη που έχουν οι εταίροι. Οι σχέσεις των προσώπων που ιδρύουν μια εταιρία καθορίζονται με το καταστατικό. Πρόκειται για τι ιδρυτικό έγγραφο της εταιρίας στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι όροι συμμετοχής, η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός, η διάρκεια, το ποσό του κεφαλαίου, η διαχείριση, η συμμετοχή στα αποτελέσματα κλπ).

Αμιγώς προσωπική εταιρία, θεωρείται μόνο η ομόρρυθμη εταιρία. Η ετερόρρυθμη εταιρία έχει χαρακτηριστικά όμοια με αυτά της ομόρρυθμης, με μόνη ουσιαστική διαφορά, ότι οι ετερόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους στο κεφάλαιο. Η νομοθεσία που διέπει τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες βασίζεται στα σχετικά με τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες άρθρα του Εμπορικού Νόμου (άρθρα 18-28,38,39,41-44,46-50, κ.τ.λ.). Συμπληρωματικά, εφαρμόζονται και οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί εταιριών (άρθρα 741- 784), ενώ θέματα όπως η λύση και η εκκαθάριση της εταιρίας, ρυθμίζονται αποκλειστικά από το καταστατικό της με την προϋπόθεση ότι δεν αντιβαίνει το νόμο.

B. Κεφαλαιουχικές Εταιρίες

Κύριο γνώρισμα αυτών των εταιριών είναι το κεφάλαιο (εταιρικό ή μετοχικό) που διαιρείται σε μετοχές και σε μερίδια. Ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό των κεφαλαιουχικών εταιριών είναι η ευθύνη των εταίρων η οποία περιορίζεται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Αμιγώς κεφαλαιουχική εταιρία είναι η ανώνυμη εταιρία. Ακόμα υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ της προσωπικής και της εταιρικής περιουσίας²⁷.

Οι προσωπικές εταιρίες θεωρούνται εμπορικές, μόνο εφόσον ασκούν δραστηριότητα που από τον εμπορικό νόμο χαρακτηρίζεται ως εμπορική. Αντίθετα, οι κεφαλαιουχικές είναι εμπορικές από την στιγμή της ίδρυσης τους, ανεξάρτητα από την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας.

Οι τύποι εταιριών που μπορούν να συσταθούν με βάση την ελληνική νομοθεσία είναι από πλευράς: (α) προσωπικών εταιριών: η ομόρρυθμη εταιρία, η απλή ετερόρρυθμη εταιρία, η κατά μετοχές ετερόρρυθμη εταιρία και η αφανής ή συμμετοχική εταιρία, (β) κεφαλαιουχικών εταιριών: η εταιρία περιορισμένης ευθύνης και η ανώνυμη εταιρία. Ο συνεταιρισμός και η συμπλοιοκτησία αναγνωρίζονται ως ιδιόρρυθμες μορφές εταιριών. Επίσης, υπάρχουν οι ιδιότυπες εταιρικές μορφές, όπως είναι: η Κοινοπραξία, η Ιδιότυπη Μεταφορική Εταιρία (Ι.Μ.Ε.), η Δικηγορική και Συμβολαιογραφική Εταιρία, η Αστική Εταιρία (κερδοσκοπική και μη), η Κοινωνία και ο Αστικός Συνεταιρισμός, η Αλλοδαπή Ναυτιλιακή Εταιρία, η Ναυτική Εταιρία, η Ναυτιλιακή Εταιρία Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.), η Εταιρία Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής (Ε.Ι.Π.Α.), η Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία (Π.Α.Ε.), η Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία (Κ.Α.Ε.), η Ευρωπαϊκή Εταιρία, η Εταιρία Ειδικού Σκοπού, η Κυπριακή Εταιρία, η Εξωχώρια (Υπεράκτια) Εταιρία (Offshore) και η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (Ι.Κ.Ε.).

²⁷ ΝΕΓΚΑΚΗΣ Ι. ΧΡΗΣΤΟΣ (2012), ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΦΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕΛ 33-35

Η δυνατότητα ίδρυσης εταιρίας με διαφορετικό τύπο, δεν είναι δυνατή με βάση το εμπορικό δίκαιο, ενώ, από τους παραπάνω τύπους, με βάση ειδικούς νόμους δημιουργήθηκαν διάφοροι τύποι εταιριών με κύριο χαρακτηριστικό την επαγγελματική τους δραστηριότητα, όπως είναι οι ασφαλιστικές, τραπεζικές, χρηματιστηριακές, εταιρίες επενδύσεων κεφαλαίου και αθλητικές ανώνυμες εταιρίες.

Με εξαίρεση την αφανή εταιρία, όπου ένας ή περισσότεροι εταίροι παραμένουν αφανείς και οι συναλλαγές της εταιρίας πραγματοποιούνται από τον εμφανή εταίρο καθώς και την συμπλοιοκτησία, οι υπόλοιποι τύποι εταιριών αποκτούν νομική προσωπικότητα και καθίστανται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

3.3 Νομική προσωπικότητα εταιριών

Οι εταιρίες, από την ίδρυσή τους, αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα που έχουν και τα Φυσικά πρόσωπα. Μπορούν, συνεπώς, να συνενωθούν με άλλα φυσικά νομικά πρόσωπα και να δημιουργήσουν άλλο ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο.

Οι εταιρίες - νομικά πρόσωπα, διαθέτουν το δικό τους όνομα - επωνυμία, -κατοικία - έδρα, ιθαγένεια, τα οποία είναι στοιχεία ανεξάρτητα από εκείνα των εταίρων ή μετόχων τους. Οι εταιρίες δημιουργούν και κατέχουν δική τους περιουσία που είναι διαφορετική και ανεξάρτητη από την περιουσία των εταίρων ή μετόχων. Αντίστοιχα, οι προσωπικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι εταίροι προς τρίτους, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο απαίτησης από τους τρίτους σε βάρος της εταιρίας.

Στο ιδρυτικό έγγραφο της εταιρίας, το καταστατικό ή εταιρικό, περιγράφονται αναλυτικά οι σχέσεις των προσώπων που ιδρύουν την εταιρία, οι διαδικασίες ίδρυσης, το κεφάλαιο που καταβάλλεται για την επίτευξη των στόχων της εταιρίας, οι όροι συμμετοχής στα αποτελέσματα (ποσοστό συμμετοχής στα κέρδη ή ζημίες) καθώς και η διαδικασία που ακολουθείται κατά τη λύση - εκκαθάριση. Οι εταίροι έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν απεριόριστα και σε άλλες εταιρίες. Η εκπροσώπηση της εταιρίας γίνεται από πρόσωπα που ορίζονται από τους εταίρους ή μετόχους και ανάλογα με την εταιρική μορφή, φέρουν τον τίτλο του διευθύνοντα συμβούλου στην περίπτωση των ανώνυμων εταιριών ή του διαχειριστή στην περίπτωση των υπολοίπων τύπων.

Οι βασικές ενότητες ενός καταστατικού είναι: η επωνυμία, η έδρα, η χρονική διάρκεια, ο επιδιωκόμενος σκοπός, το καταβληθέν κεφάλαιο, η διοίκηση, ο τρόπος λήψης των αποφάσεων, η εταιρική (ή διαχειριστική) χρήση, η συμμετοχή στα εταιρικά αποτελέσματα, οι ετήσιες και οι ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ισολογισμός, λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων, προσάρτημα), αλλά και με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ισολογισμός, λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων, κατάσταση ταμειακών ροών, επεξηγηματικές σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων), η διαδικασία δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και, τέλος, η ακολουθούμενη διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης της εταιρίας.

Η νομική προσωπικότητα της εταιρίας διέπεται από τους κανόνες δημοσιότητας του καταστατικού ή του εταιρικού και σ' αυτή την κατηγορία κατατάσσονται: η ομόρρυθμη εταιρία (Ο.Ε), η ετερόρρυθμη εταιρία (Ε.Ε.), η εταιρία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), η ανώνυμη εταιρία (Α.Ε) και ο συνεταιρισμός. Αντίθετα, οι εταιρίες, των οποίων το έγγραφο σύστασης δεν υπόκειται σε δημοσιότητα, χαρακτηρίζονται ως εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα και τέτοιες είναι: η αφανής ή συμμετοχική εταιρία, η συμπλοιοκτησία και η αστική εταιρία (υπό προϋποθέσεις)²⁸.

²⁸ ΝΕΓΚΑΚΗΣ Ι. ΧΡΗΣΤΟΣ (2012), ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΦΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕΛ 35-36

Ανάλυση Άρθρων 44-66 Ν. 4172/13

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα σημαντικότερα άρθρα του Νόμου 4172/13 που σχετίζονται με τα νομικά πρόσωπα. Αυτά αναφέρονται στο τρίτο μέρος του νόμου στα άρθρα από 44 έως 66. Σύμφωνα με το άρθρο 44 ο φόρος επιβάλλεται στα κέρδη των νομικών προσώπων τα οποία είναι οι προσωπικοί και οι κεφαλαιουχικές σύμφωνα με το άρθρο 45. Το επόμενο άρθρο που είναι το 46 αναφέρει ποια νομικά πρόσωπα απαλλάσσονται από το φόρο κυρίως δημόσιες υπηρεσίες όπως η τράπεζα της Ελλάδας.

Το άρθρο 47 συνδέεται με το άρθρο 23 διευκρινίζοντας πως προσδιορίζεται το καθαρό φορολογικό αποτέλεσμα. Το άρθρο 58 στο Γ' μέρος αναφέρει το φορολογικό συντελεστή βάση του οποίου φορολογούνται τα νομικά πρόσωπα. Το άρθρο 71 είναι εκείνο που περιγράφει την προκαταβολή που πρέπει να αποδίδουν τα νομικά πρόσωπα.

3.4 Η θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας

Σύμφωνα με τη θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας (ability to pay theory), οι φόροι πρέπει να επιβάλλονται στους πολίτες ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα, δηλαδή την ικανότητά τους να συμβάλλουν στα φορολογικά βάρη.

Παράδειγμα 1

Η εταιρεία Α.Ε. είχε τα ακόλουθα για τη χρήση 2018²⁹:

Περιγραφή (Δεδομένα λογαριασμών εσόδων και εξόδων)	2018
Πωλήσεις εμπορευμάτων	3.000.000,00
Κόστος πωληθέντων (αρχικό αποθεμα + αγορες – τελικό αποθεμα)	1.000.000,00
Μισθοδοσία προσωπικού	100.000,00
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	100.000,00
Παροχές τρίτων	40.000,00
Φόροι - Τέλη	10.000,00
Διάφορα έξοδα	30.000,00
Τόκοι και συναφή έξοδα	10.000,00
Αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων	30.000,00
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	10.000,00
Πρόστιμα, ποινές και προσαυξήσεις	7.000,00
Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	3.000,00

Σημείωση:

Οι *προβλέψεις* (έξοδο) αποζημίωσης προσωπικού δεν εκπίπτουν φορολογικά στο έτος που αναγνωρίζονται λογιστικά συνιστούν προσωρινή διαφορά λογιστικής και φορολογικής βάσης και θα αντιστραφούν (εκπέσουν) στο χρόνο καταβολής τους, ήτοι το έτος 2016.

²⁹ ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ Γ., ΤΣΙΑΟΥΣΙΔΟΥ ΜΑΡ., (2016), ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ, ΑΘΗΝΑ, ΣΕΛ. 42-43.

Τα πρόστιμα, ποινές, προσαυξήσεις και οι προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες δεν αναγνωρίζονται φορολογικά συνεπώς συνιστούν μόνιμη διαφορά λογιστικής και φορολογικής βάσης (δεν αντιστρέφονται).

Να υπολογιστεί ο φόρος εισοδήματος.

Να καταρτιστεί πίνακας με τη λογιστική και φορολογική.

Να καταρτιστεί πίνακας με τις διαφορές φορολογικής και λογιστικής βάσης.

B. Έτος 2018

B.1. Προσδιορισμός καθαρών λογιστικών κερδών, φορολογητέων κερδών, φόρου εισοδήματος και καθαρών κερδών μετά φόρων³⁰

α) Καθαρά λογιστικά κέρδη			
	Πωλήσεις		3.000.000,00
Μείον	Κόστος πωληθέντων (Αναλώσεων)	1.000.000,00	
	Μικτό κέρδος		2.000.000,00
Μείον	Δαπάνες (συνολικό ποσό)	340.000,00	
	Καθαρά λογιστικά κέρδη		<u>1.660.000,00</u>
β) Φορολογητέα κέρδη			
	Καθαρά λογιστικά κέρδη		1.660.000,00
Πλέον	Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού*	10.000,00	
Πλέον	Πρόστιμα, ποινές και προσαυξήσεις**	7.000,00	
Πλέον	Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες**	3.000,00	20.000,00
	Φορολογητέα κέρδη		<u>1.680.000,00</u>
γ) Φόρος εισοδήματος			
Επί	Φορολογητέα κέρδη		1.680.000,00
	Συντελεστής φορολογίας	29%	
	Φόρος εισοδήματος (έξοδο) περιόδου		<u>487.200,00</u>
δ) Καθαρά κέρδη μετά φόρων			
	Καθαρά λογιστικά κέρδη		1.660.000,00
Μείον	Φόρος εισοδήματος	487.200,00	

³⁰ ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ Γ., ΤΣΙΑΟΥΣΙΔΟΥ ΜΑΡ., (2016), ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ, ΑΘΗΝΑ, ΣΕΛ. 43-45.

(φορολογ. κερδών)
**Καθαρά κέρδη μετά
 φόρων**

1.192.800,00

B.2. Πίνακας λογιστικής και φορολογικής βάσης των στοιχείων εσόδων και εξόδων

Περιγραφή (Δεδομένα λογαριασμών εσόδων και εξόδων)	Λογιστική βάση	Φορολογική βάση
Πωλήσεις εμπορευμάτων	3.000.000,00	3.000.000,00
Κόστος πωληθέντων	- 1.000.000,00	- 1.000.000,00
Μισθοδοσία προσωπικού	- 100.000,00	- 100.000,00
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	- 100.000,00	- 100.000,00
Παροχές τρίτων	- 40.000,00	- 40.000,00
Φόροι - Τέλη	- 10.000,00	- 10.000,00
Διάφορα έξοδα	-30.000,00	-30.000,00
Τόκοι και συναφή έξοδα	- 10.000,00	- 10.000,00
Αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	- 30.000,00	- 30.000,00
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	- 10.000,00	0,00
Πρόστιμα, ποινές και προσαυξήσεις	- 7.000,00	0,00
Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	- 3.000,00	0,00
Κέρδη προ φόρων / Φορολογητέα κέρδη	1.660.000,00	1.680.000,00

Ακολουθεί πίνακας με τις διαφορές λογιστικής και φορολογικής βάσης

Ενδεικτικός πίνακας διαφορών λογιστικής και φορολογικής βάσης, υπολογισμός φορολογητέων κερδών

Περιγραφή (Δεδομένα λογαριασμών)	Λογιστική βάση	Φορολογική βάση	Διαφορά βάσεων
Πωλήσεις εμπορευμάτων	3.000.000,00	3.000.000,00	0,00
Κόστος πωληθέντων	- 1.000.000,00	- 1.000.000,00	0,00
Δαπάνες {εκτός των μη εκπιττομένων φορολογικά)	- 320.000,00	- 320.000,00	0,00
Προσωρινές διαφορές	- 10.000,00	0,00	10.000,00
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπ.			
Μόνιμες διαφορές	- 7.000,00	0,00	7.000,00
Πρόστιμα, ποινές κ.λπ.	- 3.000,00	0,00	3.000,00
Προσωπ. καταναλωτ. δαπάνες			
Κέρδη (λογιστικά- φορολογικά) και διαφορά βάσεων	1.660.000,00	1.680.000,00	20.000,00

Ενδεικτικός πίνακας διαφορών λογιστικής και φορολογικής βάσης, υπολογισμός φορολογητέων κερδών και φόρου εισοδήματος

Περιγραφή/Λογαριασμός	Λογιστική βάση	Φορολογική βάση	Διαφορά βάσεων
α) Λογιστικά κέρδη (προ φόρων)			1.660.000,00
Πλέον: Προσωρινές διαφορές (αναστρέψιμες)			
1. Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	-10.000,00		10.000,00
β) Σύνολο προσωρινών διαφορών	-10.000,00		10.000,00
Πλέον: Μόνιμες διαφορές			
2. Πρόστιμα, ποινές κ.λπ	-7.000,000		7.000,00
3. Προσωπικές καταναλ. δαπάνες	-3.000.000		3.000,00
γ) Σύνολο μόνιμων διαφορών	-10.000		10.000,00
Φορολογητέα κέρδη περιόδου (i) + (ii) + (iii)			1.680.000,00
Φόρος εισοδήματος (Συντελεστής φορολογίας εισοδήματος 29%)			487.200,00
Κέρδη μετά φόρων			1.192.800,00

Παράδειγμα 2

Έστω ότι σε Ομόρρυθμη Εταιρεία με απλογραφικά βιβλία, προέκυψαν στη χρήση 2018 τα παρακάτω δεδομένα:

Δεδομένα	Ευρώ
Πωλήσεις εμπορευμάτων	500000
Επιστροφές πωλήσεων	30000
Έσοδα από ενοίκια	10000
Έσοδα από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτων	10000
Έσοδα από επιχορηγήσεις	10000
Έσοδα από τόκους καταθέσεων	2000
Έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων	1000
Ζημίες από πώληση παγίων	3000
Ζημία από συναλλαγματικές διαφορές	1000

Κέρδη από πώληση μετοχών	8000
Αγορές εμπορευμάτων	250000
Επιστροφές αγορασθέντων αγαθών	20000
Μισθοδοσία προσωπικού	30000
Παροχές σε είδος στο προσωπικό	10000
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	5000
Αποσβέσεις παγίων	15000
Τόκοι και συναφή έξοδα	1000
Διάφορα λοιπά έξοδα (εκ των οποίων τα 3.000 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	10000
ΦΠΑ μη εκπιπόμενος από το ΦΠΑ εκρών (εκ των οποίων τα 1.000 € είναι μη εκπιπόμενος και από τη φορολογία εισοδήματος)	4000
Λοιποί φόροι και τέλη	2000
Πρόστιμα και προσαυξήσεις	3000
Έξοδα ΕΙΧ αυτοκινήτων (εκ των οποίων τα 2.000 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	10000
Λοιπές προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	5000
Δαπάνες ψυχαγωγίας (εκ των οποίων τα 500 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	3000
Τεκμαρτό ενοίκιο λόγω ιδιοχρησιμοποίησης	10000
Τέλος επιτηδεύματος	1000
Ασφαλιστικές εισφορές εταίρων (εκ των οποίων τα 1.500 ευρώ δεν έχουν καταβληθεί και τα 7.000 ευρώ αφορούν δόσεις ρύθμισης παλιότερων εισφορών)	17500

Κατά τις 31/12/2018 η εταιρεία κάνει υποχρεωτικά φυσική απογραφή των αποθεμάτων της, από την οποία προκύπτει πραγματικό τελικό απόθεμα χρήσης 50.000 €.

Με βάση τα παραπάνω ζητείται:

α) Να καταρτιστεί πίνακας με τη λογιστική και φορολογική βάση των στοιχείων εσόδων και εξόδων της περιόδου.

β) Να υπολογιστεί το ποσό των φορολογητέων κερδών, του φόρου εισοδήματος και των καθαρών λογιστικών κερδών της περιόδου.

γ) Να σχηματιστεί η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

δ) Να συνταχθεί το προσάρτημα.

Λύση

1) Πίνακας συμφωνίας λογιστικής – φορολογικής βάσης

Λογαριασμός	Λογιστική βάση	Φορολογική βάση	Διαφορά (ΦΒ - ΛΒ)
Πωλήσεις εμπορευμάτων	500.000	200.000	0
Επιστροφές πωλήσεων	-30.000	-30.000	0
Έσοδα από ενοίκια	10.000	10.000	0
Έσοδα από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτων	0	10.000	10.000
Έσοδα από επιχορηγήσεις	10.000	10.000	0
Έσοδα από τόκους καταθέσεων	2000	2000	0
Έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων	1.000	1.000	0
Ζημίες από πώληση παγίων	-3.000	-3.000	0
Ζημία από συναλλαγματικές διαφορές	-1000	-1000	0
Κέρδη από πώληση μετοχών	8.000	8.000	0
Αγορές χρήσης μείον τελικό απόθεμα απογραφής	-200.000	-200.000	0
Επιστροφές αγορασθέντων αγαθών	20.000	20.000	0
Μισθοδοσία προσωπικού	-30.000	-30.000	0
Παροχές σε είδος στο προσωπικό	-10.000	-10.000	0
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	-5.000	-5.000	0
Αποσβέσεις παγίων	-15.000	-15.000	0
Τόκοι και συναφή έξοδα	-1.000	-1.000	0
Διάφορα λοιπά έξοδα (εκ των οποίων τα 3.000 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	-10.000	-7.000	3.000
ΦΠΑ μη εκπιπτόμενος από το ΦΠΑ εκροών (εκ των οποίων τα 1.000 € είναι μη εκπιπτόμενα και από τη φορολογία εισοδήματος)	-4.000	-3.000	1.000
Λοιποί φόροι και τέλη	-2.000	-2.000	0
Πρόστιμα και προσανυξήσεις	-3.000	0	3.000
Έξοδα ΕΙΧ αυτοκινήτων (εκ των οποίων τα 2.000 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	-10.000	-8.000	2.000
Λοιπές προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	-5.000	0	5.000
Δαπάνες ψυχαγωγίας (εκ των οποίων τα 500 € δεν αναγνωρίζονται φορολογικά)	-3.000	-2.500	500
Τεκμαρτό ενοίκιο λόγω ιδιοχρησιμοποίησης	0	-10.000	-10.000
Τέλος επιτηδεύματος	-1.000	0	1.000
Ασφαλιστικές εισφορές εταίρων (εκ των οποίων τα 1.500 ευρώ δεν έχουν καταβληθεί και τα 7.000 ευρώ αφορούν δόσεις ρύθμισης παλαιότερων εισφορών)	-10.500	-16.000	-5.500
Κέρδη (Ζημίες) προ φόρων / Φορολογητέα κέρδη / Διαφορά βάσεων	207.500	217.500	10.000

Υπολογισμός λογιστικών και φορολογητέων κερδών, φόρου εισοδήματος και καθαρών λογιστικών κερδών της περιόδου

Λογιστικά κέρδη	207.500 €
Φορολογητέα κέρδη	217.500 €
Φόρος εισοδήματος 2015	217.500 X 29% = 63.075 €
Καθαρά λογιστικά κέρδη	207.500 - 63.075 = 144.425 €

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Α και Β Ο.Ε.	2018
Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης 2018	
Κύκλος εργασιών (καθαρός) (500.000 - 30.000)	470.000
Λοιπά συνήθη έσοδα (10.000 + 10.000)	20.000
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατ/μένα)	50.000

(0 - 50.000)	
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών (250.000 - 20.000)	-230.000
Παροχές σε εργαζόμενους (30.000 + 10.000)	-40.000
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων	-15.000
Λοιπά έξοδα και ζημιές (3.000 + 1000 + 5.000 + 4.000 + 2.000 + 3.000 + 10.000 + 5.000 + 3.000 + 1.000 + 10.500)	-57.500
Λοιπά έσοδα και κέρδη (1.000 + 8.000)	9.000
Τόκοι και συναφή κονδύλια (καθαρό ποσό = 2000 - 1.000)	<u>1.000</u>
Αποτέλεσμα προ φόρων	207.500
Φόροι	<u>-63.075</u>
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	144.425

Παράδειγμα 3

Η εταιρία Α.Β.Γ. Α.Ε. εμφάνισε για το έτος 2019 τα παρακάτω:	
λογιστικά κέρδη € μετά την αφαίρεση των εξόδων από τα ακαθάριστα έσοδα.	600.000
Η επιχείρηση είχε ζημιά στην προηγούμενη χρήση	30.000€.
τακτικό αποθεματικό	5.000€
κεφάλαιο (που αποτελείται από 10.000 μετοχές Α έχει 5.000 και ο Β τις υπόλοιπες)	200.000€.
λογιστικές διαφορές	100.000€.
Η γενική συνέλευση αποφάσισε την κεφαλαιοποίηση των υπόλοιπων κερδών αφού πρώτα τα ονομάσει Έκτακτο αποθεματικό.	

Λύση:

Εύρεση φορολογητέου εισοδήματος

Λογιστικά κέρδη	600.000
<u>Ζημιές προηγούμενης χρήσης</u>	<u>-30.000</u>
	570.000

<u>Λογιστικές διαφορές</u>	<u>100.000</u>
Φορολογικά κέρδη	670.000

Εύρεση φόρου εισοδήματος (ΒΑΣΗ 4172/13 Κ.Φ.Ε. ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΤΟ 2019)

Φορολογητέα κέρδη x 29% = 670.000 x 29% = 194.300

Εύρεση προκαταβολής επόμενης χρήσης

φόρος εισοδήματος x 100% = 194.300 x 100% = 194.300

Εύρεση τακτικού αποθεματικού

(Λογιστικά κέρδη - ζημιές προηγούμενης χρήσης - φόρος εισοδήματος) x 5% = (600.000 - 30.000 - 194.300) x 5% = 18.785

Σύνολο τακτικών αποθ. 5.000 + 18.785 = 23.785

Προσοχή

Ο νόμος λέει ότι το τακτικό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του κεφαλαίου:
 $225.000/3 = 75.000$

Επειδή $23.785 < 75.000$ το τακτικό θα μείνει 18.785

Εύρεση Α' μερίσματος

(Λογιστικά κέρδη – ζημιές προηγούμενης χρήσης – Φόρος εισοδήματος – τακτικό αποθεματικό) x 35%

$(600.000 - 30.000 - 194.300 - 18.785) \times 35\% = 124.920,25$

Ακόμα υπολογίζουμε το 6% του κεφαλαίου όπου $200.000 \times 6\% = 12.000$

Επειδή $124.920,25 > 12.000$ το μέρισμα = 124.920,25

B) A= 124920,25   20.000   => 62.460,13

X   10.000

B= 124920,25   20.000   => 62.460,12

X   10.000

Εύρεση Έκτακτου αποθεματικού

Έκτακτο αποθεματικό = (Λογιστικά κέρδη – ζημιές προηγούμενης χρήσης – Φόρος εισοδήματος – τακτικό αποθεματικό – Α' μέρισμα) = $(600.000 - 30.000 - 194.300 - 18.785 - 124.920,25) = 231.994,75$ (ΜΕΤΟΧΟΣ Α = 115.997,38 ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΟΣ Β = 115.997,37

Σύμφωνα με την γενική συνέλευση το έκτακτο αποθεματικά θα κεφαλαιοποιηθεί

Ακολουθούν οι εγγραφές διάθεσης και κεφαλαιοποίησης

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
88.00 Κέρδη χρήσης	600.000	
88.99 Κέρδη προς διάθεση		600.000
ΑΙΤ Μεταφορά 88.00 στον 88.99		
88.02 Ζημιές προγ. χρήσης	30.000	
88.02 Ζημιές προγ. χρήσης		30.000
ΑΙΤ μετ. 88.02 στον 88.99		
88.08 φόρος εισοδήματος	194.300	
54.07 φόρος εισοδήματος		194.300
Α/Γ μετ. 88.08 στον 88.99		
33.13 Απαιτήσεις από ελληνικό δημόσιο	194.300	
54.07 φόρος εισοδήματος	194.300	
54.08 φόρος εισοδήματος		388.600
ΑΙΤ Μεταφορά φόρου		
88.99 Κέρδη προς διάθεση		
53.07 Μέρισμα		124.920,25
53.07.00 Μέρισμα του Α 62.460,13		
53.07.01 Μέρισμα του Β 62.460,13		
41.02 Τακτικό αποθ.		18.785
41.05 Έκτακτο αποθ.		231.994,75
ΑΙΤ διάθεση κερδών		
33.03 ³¹ Μέτοχοι (ή εταίροι) λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου		
33.03.00 Έταρος Α	115.997,38	
33.03.01 Έταρος Β	115.997,37	

³¹ Ακολουθούν οι εγγραφές κεφαλαιοποίησης του έκτακτου αποθεματικού

40.02 Οφειλόμενο κεφ.		231.994,75
ΑΙΤ αύξηση κεφ.		
33.04 Οφειλόμενο κεφάλαιο		
33.04.00 Έταιρος Α	115.997,38	
33.04.01 Έταιρος Β	115.997,37	
33.03 Μέτοχοι (ή εταίροι) λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου		
33.03.00 Έταιρος Α		115.997,38
33.03.01 Έταιρος Β		115.997,37
ΑΙΤ Οφειλή εισφοράς		
41.02 μετοχικό κεφ.	231.994,75	
33.04 Οφειλόμενο κεφάλαιο		
33.04.00 Έταιρος Α		115.997,38
33.04.01 Έταιρος Β		115.997,37
ΑΙΤ κεφαλαιοποίηση έκτακτου αποθ.		

3.5 Επίλογος

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα άρθρα 44-66 Ν. 4172/13 και μέσα από τα παραδείγματα έγινε προσπάθεια κατανόησής τους. Με τον τρόπο αυτό έχει γίνει πλήρη ανάλυση του τρόπου που φορολογούνται τα νομικά αλλά και τα φυσικά πρόσωπα. Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε η έρευνα μέσα από την οποία θα δοθούν οι απόψεις των άμεσων ενδιαφερόμενων που είναι οι φορολογούμενοι.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΡΕΥΝΑ

4.1 Εισαγωγή

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας εφαρμόζεται η ποσοτική μέθοδος προκειμένου να βγουν τα συμπεράσματα. Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Η σχεδίαση του στηρίχθηκε στη βιβλιογραφική ανασκόπηση εννοιών των εννοιών που αναλύθηκαν στα πρώτα κεφάλαια. Η κλίμακα αυτή είναι γνωστή ως Likert.

Συμπληρώθηκαν συνολικά 72 ερωτηματολόγια και η στατιστική επεξεργασία έγινε με το πρόγραμμα SPSS. Η έρευνα έγινε στην πόλη της Αθήνας σε διάφορες περιοχές. Μέσα από την έρευνα έγινε προσπάθεια να αναλυθούν τα εξής ζητήματα:

- Η φορολογία και η εξέλιξη της (μειώθηκε ή αυξήθηκε).
- Η φορολογική νομοθεσία και η πολυπλοκότητάς της.
- Η σύνδεση της φορολογίας με τη φοροδιαφυγή, τις ασφαλιστικές εισφορές κλπ.
- Η σύγκριση των μορφών των εταιρών

4.2 Έρευνα

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα η είστε μισθωτός

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΜΙΣΘΩΤΟΣ	15	17,2	20,8	20,8
	ΑΤΟΜΙΚΗ	23	26,4	31,9	52,8
	ΟΕ	4	4,6	5,6	58,3
	ΕΕ	8	9,2	11,1	69,4
	ΑΕ	5	5,7	6,9	76,4
	ΙΚΕ	17	19,5	23,6	100,0
	Total		72	82,8	100,0
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.1 Ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα η είστε μισθωτός

Statistics

ΑΣΚΕΙΤΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ

ΔΡΑΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Η ΕΙΣΤΕ ΜΙΣΘΩΤΟΣ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		3,2083
Std. Error of Mean		,22720

Median	2,0000	
Mode	2,00	
Std. Deviation	1,92784	
Variance	3,717	
Range	5,00	
Minimum	1,00	
Maximum	6,00	
Sum	231,00	
Percentiles	25	2,0000
	50	2,0000
	75	5,0000

Πίνακας 4.2 Statistics Ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα η είστε μισθωτός

Διάγραμμα 4.1 Ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα η είστε μισθωτός

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση το είδος της επιχείρησης είναι, οι περισσότεροι απάντησαν ατομική με ποσοστό 32%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΕ με ποσοστό 5%. Ακόμα ήταν αρκετοί μισθωτοί 21% που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	65	74,7	90,3	90,3
	OXI	7	8,0	9,7	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.3 Γνωρίζετε τις μορφές επιχειρήσεων

Statistics

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,0972
Std. Error of Mean		,03516
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,29834
Variance		,089
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		79,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	1,0000

Πίνακας 4.4 Statistics Γνωρίζετε τις μορφές επιχειρήσεων

Διάγραμμα 4.2 Γνωρίζετε τις μορφές επιχειρήσεων

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση γνωρίζετε τις μορφές επιχειρήσεων, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 90%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 10%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

ΕΑΝ ΝΑΙ ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΛΙΓΟ	22	25,3	30,6	30,6
	ΠΟΛΥ	50	57,5	69,4	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

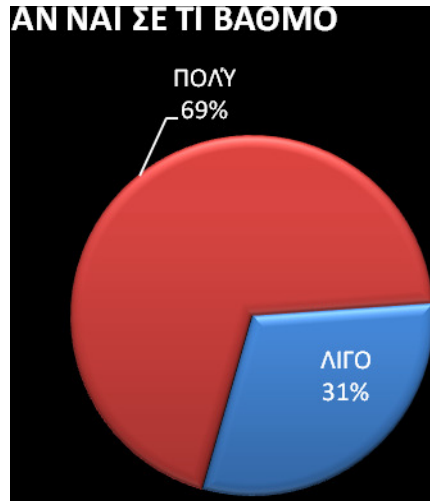
Πίνακας 4.5 Εάν ναι σε τι βαθμό

Statistics

ΕΑΝ ΝΑΙ ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,6944
Std. Error of Mean		,05467
Median		2,0000
Mode		2,00
Std. Deviation		,46387
Variance		,215
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		122,00
Percentiles	25	1,0000
	50	2,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.6 Statistics Εάν ναι σε τι βαθμό

Διαγραμμα 4.3 Εάν ναι σε τι βαθμό

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση αν ναι σε τι βαθμό, οι περισσότεροι απάντησαν ΠΟΛΥ με ποσοστό 69%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΛΙΓΟ με ποσοστό 31%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2501-5000	3	3,4	5,3	5,3
	5001-10000	19	21,8	33,3	38,6
	10001-20000	13	14,9	22,8	61,4
	ΑΝΩ 20000	22	25,3	38,6	100,0
	Total	57	65,5	100,0	
Missing	System	30	34,5		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.7 Κεφάλαιο επιχείρησης

Statistics

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

N	Valid	57
	Missing	30
Mean		4,9474
Std. Error of Mean		,12866
Median		5,0000

Mode		6,00
Std. Deviation		,97140
Variance		,944
Range		3,00
Minimum		3,00
Maximum		6,00
Sum		282,00
Percentiles	25	4,0000
	50	5,0000
	75	6,0000

Πίνακας 4.8 Statistics Κεφάλαιο επιχείρησης

Διάγραμμα 4.4 Κεφάλαιο επιχείρησης

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση κεφάλαιο επιχείρησης, οι περισσότεροι απάντησαν ANΩ 20000 με ποσοστό 39%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν 2501-10000 με ποσοστό 5%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΤΟΜΙΚΗ	11	12,6	36,7	36,7
	ΕΕ	3	3,4	10,0	46,7
	ΕΠΕ	4	4,6	13,3	60,0
	ΑΕ	3	3,4	10,0	70,0
	ΟΕ	9	10,3	30,0	100,0
	Total	30	34,5	100,0	
Missing	System	57	65,5		

Total	87	100,0	
-------	----	-------	--

Πίνακας 4.9 Είδος προηγούμενης επιχείρησης και αν ναι ποιο

Statistics

ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟ

N	Valid	30
	Missing	57
Mean		2,8667
Std. Error of Mean		,31343
Median		3,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		1,71672
Variance		2,947
Range		4,00
Minimum		1,00
Maximum		5,00
Sum		86,00
Percentiles	25	1,0000
	50	3,0000
	75	5,0000

Πίνακας 4.10 Statistics Είδος προηγούμενης επιχείρησης και αν ναι ποιο

Διάγραμμα 4.5 Είδος προηγούμενης επιχείρησης και αν ναι ποιο

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση πριν από το υπάρχων είδος είχατε άλλο είδος-εάν ναι ποιά, οι περισσότεροι απάντησαν ΑΤΟΜΙΚΗ με ποσοστό 37%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΕΕ και ΑΕ με ποσοστό 10%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΛΟΓΩ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΑΓΙΑ ΕΞΟΔΑ	17	19,5	23,6	23,6
	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	39	44,8	54,2	77,8
	ΕΣΦΑΛΙΣΗ	13	14,9	18,1	95,8
	4,00	3	3,4	4,2	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.11 Επιλογή μορφής επιχείρησης λόγω

Statistics

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΛΟΓΩ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		2,0278
Std. Error of Mean		,09058
Median		2,0000
Mode		2,00
Std. Deviation		,76861
Variance		,591
Range		3,00
Minimum		1,00
Maximum		4,00
Sum		146,00
Percentiles	25	2,0000
	50	2,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.12 Statistics Επιλογή μορφής επιχείρησης λόγω

Διάγραμμα 4.6 Επιλογή μορφής επιχείρησης λόγω

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση επιλέξατε μορφή της επιχείρησης σας λόγω, οι περισσότεροι απάντησαν ΦΟΡΟΥ με ποσοστό 54%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΟΣ με ποσοστό 4%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3001-7000	51	58,6	70,8	70,8
	7001--15000	20	23,0	27,8	98,6
	15001-30000	1	1,1	1,4	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.13 ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) που πληρώνετε

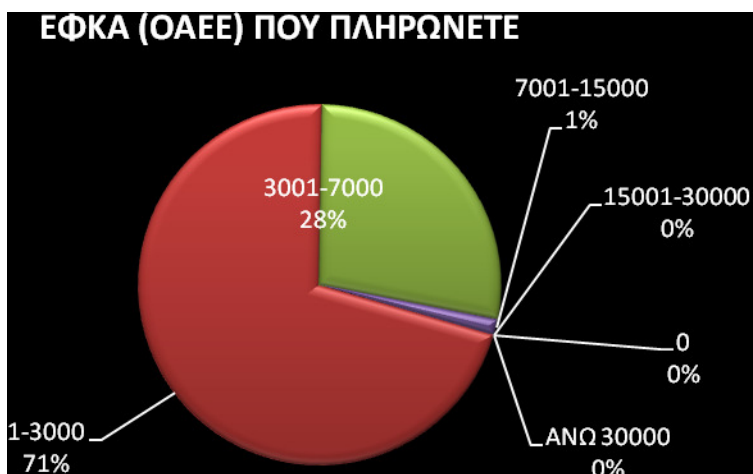
Statistics

ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		2,3056
Std. Error of Mean		,05814
Median		2,0000
Mode		2,00
Std. Deviation		,49330

Variance		,243
Range		2,00
Minimum		2,00
Maximum		4,00
Sum		166,00
Percentiles	25	2,0000
	50	2,0000
	75	3,0000

Πίνακας 4.14 Statistics ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) που πληρώνετε

Διάγραμμα 4.7 ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) που πληρώνετε

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) που πληρώνετε, οι περισσότεροι απάντησαν 1-3000 με ποσοστό 71%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν 15001-30000 και ΑΝΩ 30000 και με ποσοστό 0%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	51	58,6	70,8	70,8
	ΟΧΙ	21	24,1	29,2	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.15 ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Statistics

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ
ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,2917
Std. Error of Mean		,05394
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,45772
Variance		,210
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		93,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.16 Statistics ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Διάγραμμα 4.8 ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση εάν πιστεύουν ότι η υψηλή φορολογία επηρεάζει τη φοροδιαφυγή, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 71%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 29%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	40	46,0	70,2	70,2
	ΟΧΙ	17	19,5	29,8	100,0
	Total	57	65,5	100,0	
Missing	System	30	34,5		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.17 ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

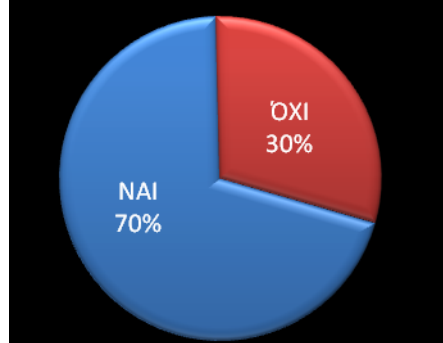
Statistics

ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

N	Valid	57
	Missing	30
Mean		1,2982
Std. Error of Mean		,06113
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,46155
Variance		,213
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		74,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.18 ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΔΥΣΚΟΛΑ

Διάγραμμα 4.9 ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση εάν οι μισθωτοί μπορούν να φοροδιαφύγουν δύσκολα, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 70%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 30%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	45	51,7	80,4	80,4
	ΟΧΙ	11	12,6	19,6	100,0
	Total	56	64,4	100,0	
Missing	System	31	35,6		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.19 Πληρώνουν όλοι οι εταίροι ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην επιχείρηση

Statistics

ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

N	Valid	56
	Missing	31
Mean		1,1964
Std. Error of Mean		,05357
Median		1,0000
Mode		1,00

Std. Deviation		,40089
Variance		,161
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		67,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	1,0000

Πίνακας 4.20 Statistics Πληρώνουν όλοι οι εταίροι ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην επιχείρηση

Διάγραμμα 4.10 Πληρώνουν όλοι οι εταίροι ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην επιχείρηση

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση πληρώνουν όλοι οι εταίροι ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην επιχείρηση, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 81%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 19%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΕΠΗΡΕΑΣΕ ΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΛΙΓΟ	27	31,0	47,4	47,4
	ΠΟΛΥ	19	21,8	33,3	80,7
	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	11	12,6	19,3	100,0
	Total	57	65,5	100,0	
Missing	System	30	34,5		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.21 Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) σε τι βαθμό επηρέασε την απόφαση για το είδος της εταιρίας που έχετε

Statistics

Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ
ΕΠΗΡΕΑΣΕ ΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ
ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ

N	Valid	57
	Missing	30
Mean		1,7193
Std. Error of Mean		,10246
Median		2,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,77354
Variance		,598
Range		2,00
Minimum		1,00
Maximum		3,00
Sum		98,00
Percentiles	25	1,0000
	50	2,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.22 Statistics Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) σε τι βαθμό επηρέασε την απόφαση για το είδος της εταιρίας

Διάγραμμα 4.11 Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) σε τι βαθμό επηρέασε την απόφαση για το είδος της εταιρίας

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) σε τι βαθμό επηρέασε την απόφαση για το είδος της εταιρίας, οι περισσότεροι απάντησαν ΛΙΓΟ με ποσοστό 48%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΠΟΛΥ με ποσοστό 33%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΨΗΛΟΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	43	49,4	59,7	59,7
	ΟΧΙ	29	33,3	40,3	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

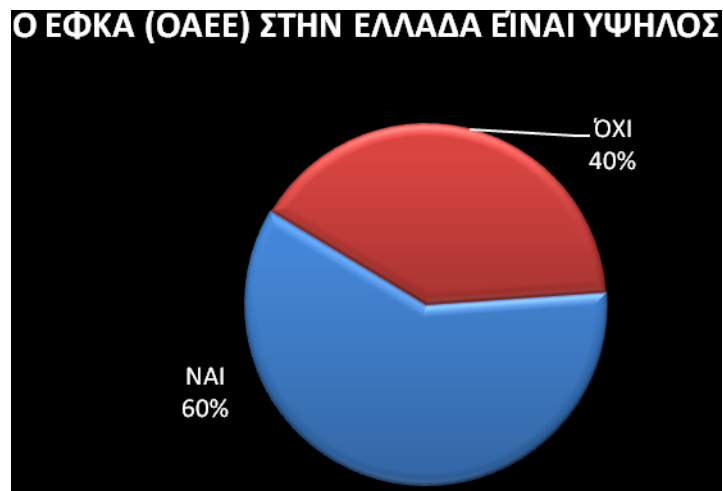
Πίνακας 4.23 Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην Ελλάδα είναι υψηλός

Statistics

Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ
ΥΨΗΛΟΣ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,4028
Std. Error of Mean		,05821
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,49390
Variance		,244
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		101,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	2,0000

Πίνακας 4.24 Statistics Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην Ελλάδα είναι υψηλός

Διάγραμμα 4.12 Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην Ελλάδα είναι υψηλός
 Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση Ο ΕΦΚΑ (ΟΑΕΕ) στην Ελλάδα είναι υψηλός, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 60%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 40%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ZHMIES	3	3,4	4,2	4,2
	1-3000	5	5,7	6,9	11,1
	3001-7000	26	29,9	36,1	47,2
	7001-15000	19	21,8	26,4	73,6
	15001-30000	19	21,8	26,4	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.25 ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ:

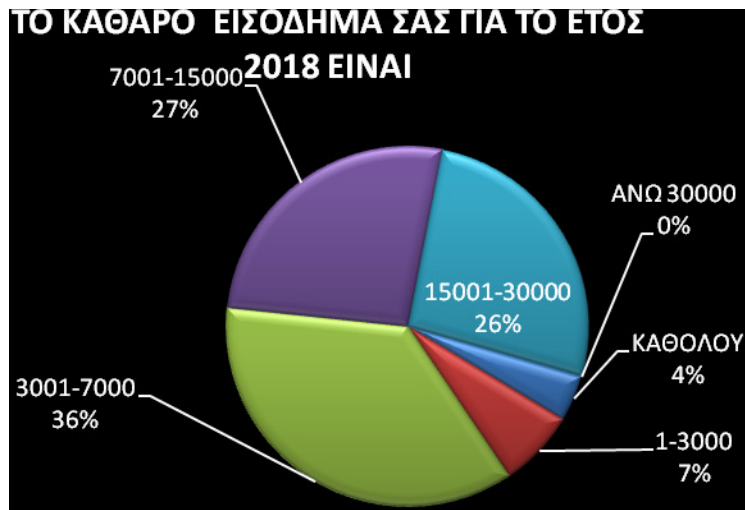
Statistics

ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ:

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		3,6389
Std. Error of Mean		,12712
Median		4,0000

Mode	3,00
Std. Deviation	1,07867
Variance	1,164
Range	4,00
Minimum	1,00
Maximum	5,00
Sum	262,00
Percentiles	
25	3,0000
50	4,0000
75	5,0000

Πίνακας 4.26 Statistics ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ:

Διάγραμμα 4.13 ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ:

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση πόσο ήταν το εισόδημά τους το 2018, οι περισσότεροι απάντησαν 3001-7000 με ποσοστό 36%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΑΝΩ 30000 με ποσοστό 0%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-2500	33	37,9	45,8	45,8
	25001-5000	19	21,8	26,4	72,2
	5001-10000	15	17,2	20,8	93,1
	10001-20000	3	3,4	4,2	97,2
	ΑΝΩ 20000	2	2,3	2,8	100,0

Total		72	82,8	100,0
Missing	System	15	17,2	
Total		87	100,0	

Πίνακας 4.27 Φόρος που πληρώνετε

Statistics

ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,9167
Std. Error of Mean		,12313
Median		2,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		1,04477
Variance		1,092
Range		4,00
Minimum		1,00
Maximum		5,00
Sum		138,00
Percentiles	25	1,0000
	50	2,0000
	75	3,0000

Πίνακας 4.28 Statistics Φόρος που πληρώνετε

Διάγραμμα 4.14 Φόρος που πληρώνετε

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση φόρος που πληρώνετε, οι περισσότεροι απάντησαν 1-3000 με ποσοστό 80%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν 3000001-7000 με ποσοστό 2%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΨΗΛΗ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	72	82,8	100,0	100,0
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

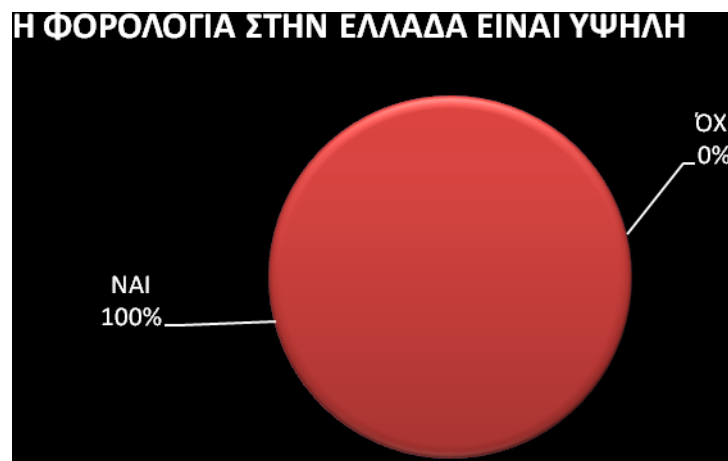
Πίνακας 4.29 Η φορολογία στην Ελλάδα είναι υψηλή

Statistics

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ
ΥΨΗΛΗ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,0000
Std. Error of Mean		,00000
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,00000
Variance		,000
Range		,00
Minimum		1,00
Maximum		1,00
Sum		72,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	1,0000

Πίνακας 4.30 Statistics Η φορολογία στην Ελλάδα είναι υψηλή

Διάγραμμα 4.15 Η φορολογία στην Ελλάδα είναι υψηλή

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση η φορολογία στην Ελλάδα είναι υψηλή, απάντησαν όλοι ΝΑΙ με ποσοστό 100%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	59	67,8	81,9	81,9
	OXI	13	14,9	18,1	100,0
	Total	72	82,8	100,0	
Missing	System	15	17,2		
Total		87	100,0		

Πίνακας 4.31 Η φορολογία στην Ελλάδα επηρεάζει το ακαθάριστο εθνικό προϊόν

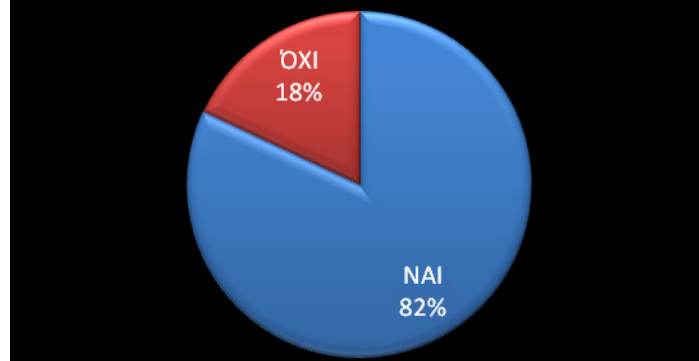
Statistics

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ
ΠΡΟΙΟΝ

N	Valid	72
	Missing	15
Mean		1,1806
Std. Error of Mean		,04565
Median		1,0000
Mode		1,00
Std. Deviation		,38735
Variance		,150
Range		1,00
Minimum		1,00
Maximum		2,00
Sum		85,00
Percentiles	25	1,0000
	50	1,0000
	75	1,0000

Πίνακας 4.32 Statistics Η φορολογία στην Ελλάδα επηρεάζει το ακαθάριστο εθνικό προϊόν

**ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ**

Διάγραμμα 4.16 Η φορολογία στην Ελλάδα επηρεάζει το ακαθάριστο εθνικό προϊόν

Από τους 72 ερωτηθέντες στην ερώτηση η φορολογία στην Ελλάδα επηρεάζει το ακαθάριστο εθνικό προϊόν, οι περισσότεροι απάντησαν ΝΑΙ με ποσοστό 82%, ενώ οι λιγότεροι απάντησαν ΟΧΙ με ποσοστό 18%.

4.3 Επίλογος

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο έγινε η έρευνα της εργασίας. Σκοπός ήταν οι απόψεις των φορολογούμενων σχετικά με τους νόμους φορολογίας που ίσχυαν το 2018. Στη συνέχεια ακολουθούν τα συμπεράσματα της έρευνας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην εργασία παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν οι φόροι των φυσικών και των νομικών προσώπων οι οποίοι αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων του κράτους. Με αυτούς μπορούν και καλύπτονται οι δημόσιες δαπάνες. Οι φορολογούμενοι αποδίδουν το φόρο τους ανάλογα με την περιουσιακή τους και την οικονομική τους δυνατότητα. Για το λόγο αυτό αναλύθηκαν οι κατηγορίες των φόρων. Κύριος φόρος όμως αποτελεί αυτός που πηγάζει από το εισόδημα.

Στην παρούσα εργασία αναλύθηκε το φορολογικό σύστημα που ισχύει στην Ελλάδα το έτος 2018 και μέσα από παραδείγματα έγινε προσπάθεια να γίνει πιο κατανοητό. Ακόμα έγινε έρευνα βασιζόμενη στη θεωρία της εργασίας με σκοπό να ερευνηθεί η κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την έρευνα οι περισσότεροι έχουν ομόρρυθμες εταιρίες με κεφάλαιο μεγαλύτερο των 20.000€ ακόμα το 21% είναι μισθωτοί. Πολλοί φαίνεται να άλλαξαν την επιχείρησή τους από ατομική σε ΙΚΕ λόγω της φορολογίας (37%) και λόγω του ΕΦΚ (18%). Το (90%) δήλωσε ότι γνωρίζει τα είδη των επιχειρήσεων. Το (71%) δήλωσε ότι πληρώνει ΕΦΚΑ έως 3000€. Οι περισσότεροι πιστεύουν ότι οι υψηλοί συντελεστές φορολόγησης είναι υψηλοί (100%) και αποδίδουν υψηλή φορολογία. Ακόμα πιστεύουν ότι η φορολογία είναι άδικη ειδικά στις περιπτώσεις που οι φορολογούμενοι φορολογούνται με τα τεκμήρια και όχι με το πραγματικό τους εισόδημα. Ακόμα το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι το φορολογικό σύστημα είναι περίπλοκο κυρίως λόγω των πολλών αλλαγών που γίνονται. Από την άλλη όμως πιστεύουν ότι η φορολογία είναι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας και σε αυτό βοηθούν κυρίως οι μεσαίες επιχειρήσεις.

Ένα ακόμα συμπέρασμα είναι στην αύξηση της φοροδιαφυγής καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό (71%) πιστεύει ότι οι πολίτες μη έχοντας δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις μεγάλες φορολογικές υποχρεώσεις αναγκάζονται να καταφέρνουν στη φοροδιαφυγή. Τέλος το (70%) πιστεύει ότι οι μισθωτοί μπορούν να φοροδιαφύγουν πολύ πιο δύσκολα από αυτούς που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Η φορολογία και ο ΕΦΚΑ φαίνεται να επηρεάζουν τους φορολογούμενους για την επιλογή τους στο είδος της εταιρείας (18%) ενώ το 54% λόγω της φορολογίας.

Οι επιπτώσεις της φορολογίας ήταν κυρίως αρνητικές αλλά και θετικές. Οι αρνητικές επιπτώσεις δημιούργησαν στην Ελλάδα σωρεία προβλημάτων οι οποίες ήταν:

- Μείωση στη ζήτηση χρηματοδότηση για επενδύσεις

- Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν είχαν πλέον τη δυνατότητα να δανείζουν τις επιχειρήσεις.

- Επιδεινώθηκαν οι προοπτικές ανάπτυξης.

- Πάρα πολλές επιχειρήσεις έκλεισαν.

- Πτώση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

- Φορολόγηση πολλών φορολογούμενων με βάση τα τεκμήρια και όχι με το πραγματικό εισόδημα.

- Ασταθείς φορολογικό σύστημα με πολλές αλλαγές κάθε χρόνο.

- Οι θετικές συνέπειες ήταν:

- Μείωση υπερκατανάλωσης

- Ανάπτυξη ανθρώπινων αξιών όπως η φιλία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

Γεώργιος Δρ., Δασκάλου Χρ. (1999), Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων Χρηματιστική Διαχείριση Επιχειρήσεων Β' Έκδοση, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Κοντάκος Γ., Αρ. (2006), Γενική Λογιστική Σε Ευρώ, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα

Κορομηλάς Γ., Τσιαουσίδου Μαρ., (2016), Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα για Πολύ Μικρές και Μικρές Οντότητες, Αθήνα

Νεγκάκης Ι. Χρήστος (2012), Λογιστική Εταιριών Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη

Παπαδέας Βασ. Παναγιώτης, (2014), Κώδικας φορολογικής απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ), Εκδόσεις Π. Παπαδέας, Αθήνα

Παπαδέας Βασ. Παναγιώτης, (2015), Λογιστική Έμμεσων Φόρων σε Εθνικό & Ευρωπαϊκό Επίπεδο, Εκδόσεις Π. Παπαδέας, Αθήνα

Ρεβάνογλου Ανδρ., Γεωργόπουλος Ι. (2014), Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ., Εκδόσεις Δίσιγμα

Τάτσος Νίκος, (2012), Θεωρία των Φόρων και Φορολογική Πολιτική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Τσουραμάνης Χρήστος, (1996), Οικονομική παραβατικότητα, Εκδόσεις Έλλην

Φλώρος Αριστείδης, (2003), Λογιστική κ πρακτική αντιμετώπιση του ΦΠΑ, Σύγχρονη εκδοτική Ε.Π.Ε., ΑΘΗΝΑ

Φορτσάκης Θεόδωρος Π., Σαββαΐδου Αικατερίνη Κ., (2013), Φορολογικό δίκαιο, Εκδόσεις Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα

Διαδίκτυο

<https://www.eforologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=d512e30cb4d2f800.1d031aea53&version=2014/11/24>

https://europa.eu/european-union/topics/taxation_el

<http://www.statistics.gr/eurostat-reports>

<http://www.minfin.gr>

<http://www.euretirio.com/2010/07/paraoikonomia.html>

http://europa.eu/youreurope/business/vat-customs/excise-duty/index_el.htm

<https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/660>

<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/31138>

https://www.taxheaven.gr/pagesdata/logsxedio/log_o63.htm

<https://www.taxheaven.gr/acforum/files/file/1580-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%B7-%CE%B5%CE%B3%CE%BB%CF%83-%CF%83%CE%B5-%CE%B5%CE%BB%CF%80/>

<https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/621>

<https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/752>

<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/29232>

<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24050>

<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/23691>

<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/30410>

<http://tvxs.gr/news/ellada/i-forologia-stin-ellada-ta-teleytaia-20-xronia-oi-polites-pliersan-810-dis-eyro>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

<http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=777567>

<http://www.kathimerini.gr/849818/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ligotera-esoda-to-2015-para-th-forokataigida-toy-ioylioy>

http://www.publicrevenue.gr/kpi/public/blog/attach/files/rss/TaxIncRep_2016_07.pdf

<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/32858>

<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/32849>

http://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2017/03/ETHSIA_EKTHESH_2017.pdf

<http://www.kathimerini.gr/875834/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/megalh-ay3hsh-esodwn-fpa-sta-nhsia>

<http://www.kathimerini.gr/880674/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/fpa-enfia-ay3hsanta-esoda-sto-9mhno>

<http://www.enikonomia.gr/economy/113525,ypoik-afximena-ta-esoda-iouliou-apo-dou-teloneia-kai-fpa.html>

http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/tax_inc_report_1_2016_1.pdf

http://www.statistics.gr/documents/20181/1234967/greek_economy.pdf/093e7061-40b7-4f24-aa2b-c9f614ff1975

<http://www.kathimerini.gr/849818/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ligotera-esoda-to-2015-para-th-forokataigida-toy-ioylioy>

<https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/SYNTMIST>

http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.11.3.html

<http://www.kathimerini.gr/865443/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/oi-allages-ston-foro-metavivashs-akinhtwn>

<http://publicadministrationpanteion.blogspot.gr/2014/05/blog-post.html>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A6%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1>

<https://www.taxheaven.gr/news/46930/upd-h-nea-klimaka-forologias-eisodhmatos-misowtwn-syntaxioywn-gia-to-2020-analytikoi-pinakes>

<https://www.taxheaven.gr/news/43188/klimakes-syntelestes-forologias-2018>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΑΥΣΤΗΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ)

1. ΑΣΚΕΙΤΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Η ΕΙΣΤΕ ΜΙΣΘΩΤΟΣ

- ΜΙΣΘΩΤΟΣ
- ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
- ΑΕ
- ΕΕ
- ΟΕ
- ΙΚΕ

2. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

3. ΕΑΝ ΝΑΙ ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ

- ΛΙΓΟ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

- 1
- 2-2500
- 2501-5000
- 5001-10000
- 10001-20000

5. ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΥΠΑΡΧΩΝ ΕΙΔΟΣ ΕΙΧΑΤΕ ΑΛΛΟ ΕΙΔΟΣ—ΕΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΟ

- ΑΤΟΜΙΚΗ
- ΕΕ
- ΕΠΕ
- ΑΕ
- ΟΕ
- ΙΚΕ

6. ΕΠΙΛΕΞΑΤΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ ΛΟΓΩ

- ΠΑΓΙΑ ΕΞΟΔΑ
- ΦΟΡΟΥ
- ΕΦΚΑ
- ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΟΣ

7. ΕΦΚΑ ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

- 0
- 1-3000
- 3001-7000
- 7001-15000
- 15001-30000
- ΕΝΩ 30000

8. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΥΨΗΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

9. ΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΟΥΝ ΠΙΟ ΔΥΣΚΟΛΑ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

10. ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

11. Ο ΕΦΚΑ ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ

- ΛΙΓΟ
- ΠΟΛΥ
- ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ

12. Ο ΕΦΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΨΗΛΟΣ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

13. ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΕΙΝΑΙ

- ΚΑΘΟΛΟΥ
- 1-3000
- 3001-7000
- 7001-15000
- 15001-30000
- ΕΝΩ 30000

14. ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ

- 1-2500
- 2501-5000
- 5001-10000
- 10001-20000
- ΑΝΩ 20000

15. Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΥΨΗΛΗ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

16. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
			(ευρώ)	(ευρώ)
20.000,00	22%	4.400,00	20.000,00	4.400,00
10.000,00	29%	2.900,00	30.000,00	7.300,00
10.000,00	37%	3.700,00	40.000,00	11.000,00
Υπερβάλλον	45%			

Εισόδημα φυσικών προσώπων από μισθωτή εργασία, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα (ευρώ)	Συντελεστής
0,00 - 20.000,00	22%
20.000,01 - 30.000,00	29%
30.000,01 - 40.000,00	37%
40.000,01 -	45%

Μείωση φόρου εισοδήματος για μισθωτούς, συνταξιούχους, αγρότες

α) Ο φόρος που προκύπτει για τους μισθωτούς τους συνταξιούχους και τους κατ' επάγγελμα αγρότες μειώνεται κατά το ποσό των χιλίων εννιακοσίων (1.900) ευρώ για το φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε χίλια εννιακόσια πενήντα (1.950) ευρώ για το φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και σε δύο χιλιάδες εκατό (2.100) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και άνω. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά δέκα (10) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις.

Εισόδημα (σε ευρώ)	Ποσοστό ελάχιστης δαπάνης με ηλεκτρονική συναλλαγή και μέσα πληρωμής με κάρτα (Προοδευτική εφαρμογή)
1-10.000	10%
10.000,01-30.000	15%
30.000,01 και άνω	20% και μέχρι 30.000 ευρώ

Από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής για την πραγματοποίηση των δαπανών της περίπτωσης α' εξαιρούνται φορολογούμενοι εβδομήντα (70) ετών και άνω, άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση, οι φορολογικοί κάτοικοι της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 20 του ν. 4172/2013, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα και φορολογούνται με την κλίμακα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Για τους φορολογούμενους του προηγούμενου εδαφίου, απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων ίσης αξίας, σύμφωνα με την κλίμακα της προηγούμενης περίπτωσης.

Αν δεν καλύπτεται το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό της παραπάνω κλίμακας, τότε ο φόρος προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού, πολλαπλασιαζόμενης με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

Εξαιρούνται από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής και προσκόμισης αποδείξεων για την πραγματοποίηση δαπανών, οι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, οι στρατιωτικοί, εφόσον υπηρετούν στην αλλοδαπή, οι υπηρετούντες στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα και οι φυλακισμένοι.

Φορολογικό έτος 2018	Φορολογικός συντελεστής
<ul style="list-style-type: none"> -Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.,) -Συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών -Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς -Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών -Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες) -Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω -Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα, σωματεία και ιδρύματα 	29%

	φόρου σε όλα τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα και οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία	παρακράτησης φόρου μερισμάτων σε περίπτωση διανομής κερδών
<ul style="list-style-type: none"> -Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε. -Τράπεζες -Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.) -Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς -Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών -Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες) -Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω 	29%	15%

A/A	Προκαταβολή φόρου για	Φορολογικό έτος 2018
1	Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.	100%
2	Τράπεζες	100%
3	Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.)	100%
4	Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα, σωματεία και ιδρύματα	100%
5	Συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών	100%
6	Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς	100%
7	Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών	100%
8	Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες)	100%
9	Φυσικά πρόσωπα ατομική, αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα	100%
10	Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω	100%

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της παραγράφου 1 του άρθρου 43Α του Κ.Φ.Ε. υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (ευρώ)	Συντελεστής εισφοράς αλληλεγγύης
0,00 - 12.000,00	0%
12.000,01 - 20.000,00	2,2%
20.000,01 - 30.000,00	5,0%
30.000,01 - 40.000,00	6,5%
40.000,01 - 65.000,00	7,5%
65.000,01 - 220.000,00	9,0%
220.000,01 -	10,0%